

Brev från Cosmos

Det finstilta

Villkor

Genom att läsa den här texten eller få den uppläst har du inte gått med på någonting alls. Vi uppmanar till måttlig motion, gott te, mer kakor och en positiv inställning. I händelse av vadsomhelst är alla i redaktionskommittén kroniskt oskyldiga (botemedel mot detta är ej att vänta). För övrigt anser vi inte att Kartago behöver förstöras. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Mauris elementum rhoncus arcu. Nam aliquet, erat nec tincidunt ultricies, arcu felis tincidunt quam, id tincidunt mi urna eu diam. Phasellus eget diam eu sapien faucibus blandit ac nec nibh. Praesent in facilisis justo. Phasellus et nibh vitae ante pretium rhoncus. Vivamus aliquet massa eget tortor blandit commodo. Suspendisse viverra interdum purus, et porttitor mauris dictum et. Nam ut nibh non risus cursus pulvinar eu sed neque. Nunc sagittis porttitor fringilla. Sed sagittis ipsum nisi, nec blandit sapien sodales at. Praesent elementum dictum sapien, sed interdum tellus ultricies non. Quisque vel varius justo, ac mollis turpis.

Redaktionskommittén

Bakom den här publikationen ligger ett antal engagerade entusiaster på lur och väntar — titta bakom skärmen så kanske du ser någon av dem. Mest entusiastisk och i alfabetisk ordning är Patrik Centerwall, Peter Bengtsson, Sandra Petojevic, Louise Bengtsson Rylander och Helena Kiel. Vi hoppas ni har mycket nöje av vår novelltidsskrift!

Upphovsrättsinformation

Novelltidsskriften "Brev från Cosmos — volym 1", ansvarig för utgivningen är redaktionskommittén. Inkluderade verk © respektive upphovspersoner.

- Framsida: Robot © 2014 Mim Sörensson, bearbetad av Peter Bengtsson
- Novell: Företaget © 2015 Boel Bermann
- Novell: Svarta band © 2015 Jonas Larsson
- Novell: CCs resa © 2015 Eira A. Ekre
- Novell: Mama Sema © 2015 Oskar Källner
- Novell: Skrotletaren © 2015 Joel Arvidsson
- Illustrationer till noveller och förord © 2016 Sandra Petojevic

Utgivning

Publikationsdatum 2016-04-28

Göteborg, Sverige

Innehåll

Förord.....	3
Författarpresentationer.....	4
Företaget – av Boel Bermann.....	6
<i>Svarta band</i> – av Jonas Larsson.....	10
<i>CCs resa</i> – av Eira A. Eke.....	30
<i>Mama Sema</i> – av Oskar Källner.....	34
<i>Skrotletaren</i> – av Joel Arvidsson.....	60
Bokrecensioner.....	69
Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy.....	75
Kalendarium.....	77
Adjöss och tack för fisken.....	78

Förord

Väldigt många idéer, särskilt inom science fictions fantastiska värld börjar med frågan: Tänk om? Tänk om vi fick kontakt med en annan civilisation där den dominerande livsformen för oss såg ut som gigantiska maneter? Tänk om Jupiters röda fläck inte alls är en storm utan en portal till en annan värld? Tänk om någon har uppfunnit tidsmaskinen och redan nu håller på att skriva om historien så att denne person mot alla odds ska bli härskare i världens mäktigaste nation?

Eller mycket enklare: Tänk om vi skulle ta och göra en novelltidskrift? Det finns ju så många duktiga författare som skriver fantastik i Sverige som har publicerats de senaste åren. Och det finns ju så många möjligheter med att ge ut en helt elektronisk tidskrift.

Det var frågan som några medlemmar i den anrika science fiction-föreningen Club Cosmos ställde sig, och nu sitter vi helt plötsligt här med en tidskrift. Brev från Cosmos.

Tidskriften börjar i liten skala, och vi siktar på att komma ut med två nummer om året. Tidskriften är löst kopplad till Göteborgsfandom - vi ser Club Cosmos som vår intergalaktiska gudmor - och längst bak hittar ni en presentation av de olika föreningarna som finns på Västkusten och ett övergripande kalendarium. Om ni saknar något så går det naturligtvis bra att höra av sig till oss.

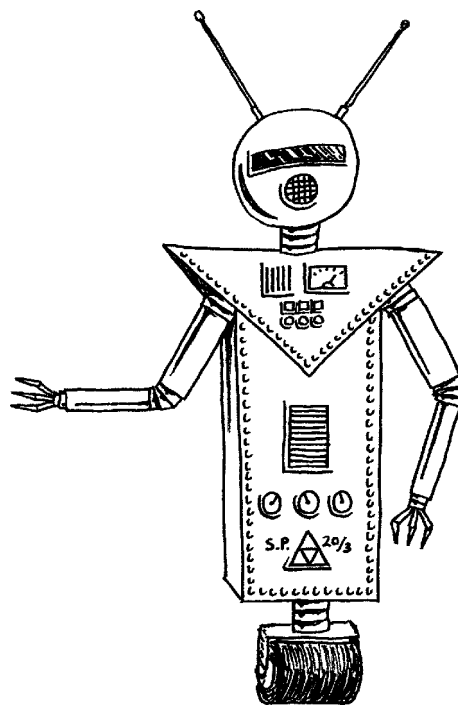
Vi förstår naturligtvis att det finns en och annan som sitter och läser det här och undrar om det går bra att bidra med en egen historia. Det gör det, i alla fall om du är OK med de förutsättningar som vi har. Vår tanke är att varje nummer ska ha ett tema, och därför vill vi inte att du skickar någon obeställd novell till oss. Men om du är intresserad av att medverka i ett kommande nummer är du naturligtvis välkommen att skicka en presentation av dig själv, vad du skriver och var du har blivit publicerad tidigare.

I detta det första numret hittar ni fem färskna noveller från några av Sveriges riktigt intressanta fantastikförfattare. Och de har alla arbetat kring en riktigt klassisk tänk om-fråga.

Tänk om det fanns en artificiell intelligens? Vad skulle det betyda? Vilka implikationer skulle det ha för samhället? Vad händer med mänskligheten? Vad händer med religionen? Och kanske framförallt: Vad händer med de artificiella intelligenserna?

Höstnumret kommer att ha temat "Varelser". Vi ses då, men nu: trevlig läsning!

- Redax

Författarpresentationer

Boel Bermann

Boel Bermann debuterade 2013 med den kritikerrosade romanen "Den nya människan" i vilken hon med enkla medel lyckas skapa en obehaglig framtidsvision i en riktigt tät och innehållsrik bok. Hon har medverkat i ett flertal antologier de senaste åren och är också medlem i FantastiskPodd.se och skrivarkollektivet Fruktan.se. Utbildad vid Journalisthögskolan och har arbetat på Svenska Dagbladet, Sveriges Radio och Allehanda Media. Stänger alltid garderoben innan hon somnar så att monstren inte ska smita ut. I Brev från Cosmos bidrar hon med en tankeväckande novell om en framtid som inte alls känns omöjlig.

Websida: boelbermann.se

Twitter: [@boelbermann](https://twitter.com/boelbermann)

Instagram: [@boelbermann](https://www.instagram.com/boelbermann)

Facebook: [/boelbermannauthor](https://www.facebook.com/boelbermannauthor)

Foto: Johan Wistbacka

Eira A. Ekre

Eira A Ekre är en av de författare som tog initiativet att på många olika sätt utplåna Stockholm från jordens yta i antologin "Stockholms Undergång". Hon är en aktiv medlem i skrivarkollektivet Fruktan och hennes bidrag till Brev från Cosmos är en novell som förtjänas att läsas minst två gånger.

Twitter: [@EiraAEkre](https://twitter.com/EiraAEkre)

Fruktan.se: fruktan.se/eira

Tumblr: [@dreadpirateekre](https://www.tumblr.com/@dreadpirateekre)

Jonas Larsson

2014 kom Jonas Larssons debutroman "Havet under oss" om en barnläkare som hittar ett underjordiskt hav och seglar iväg med en piratbesättning. Jonas bidrag till Brev från Cosmos är en spännande och tänkvärd historia med en god portion humor.

Websida: trevligascenarion.se

Twitter: [@LJSLarsson](https://twitter.com/LJSLarsson)

Instagram: [@LJSLarsson](https://www.instagram.com/LJSLarsson)

Facebook: [/trevligascenarion](https://www.facebook.com/trevligascenarion)

Illustration: Jonas Larsson

Oskar Källner

Oskar Källner har sedan debuten med ungdomsfantasy Drakhornet 2011 kommit ut med ytterligare tre böcker. Han har också medverkat i flera antologier och bland annat vunnit novelltävlingen "Framtidsnovellen". Oskar novell i Brev från Cosmos ger onekligen nya tankar kring artificiell intelligens och är en historia med flera olika bottnar.

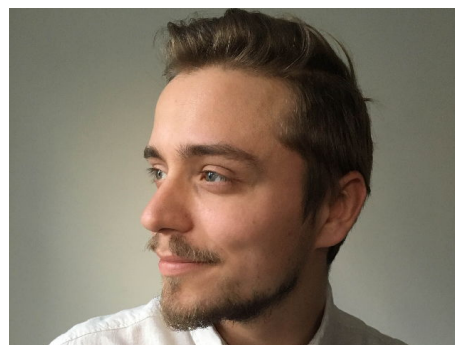
Websida: munin.kallner.com

Joel Arvidsson

Joel Arvidsson är en mångsysslare bosatt på Södermalm, med två opublicerade sf-romaner, några dussin raplåtar och flera pärmor fulla med halvbakade idéer. Bokhyllorna bågner av brittisk sf som han inte hinner läsa, och det mesta han skriver blir till under desperata femminutersraster på jobbet. Han har ett förflutet från Skurups folkhögskolas skivlinje och utdragna samhällsvetenskapliga studier på Stockholms Universitet. I sitt bidrag till Brev till Cosmos gör Joel en ordentlig och genomarbetade resa in i en artificiell intelligens psyke.

Websida: joelarvidssonblog.wordpress.com

Företaget

Boel Bermann

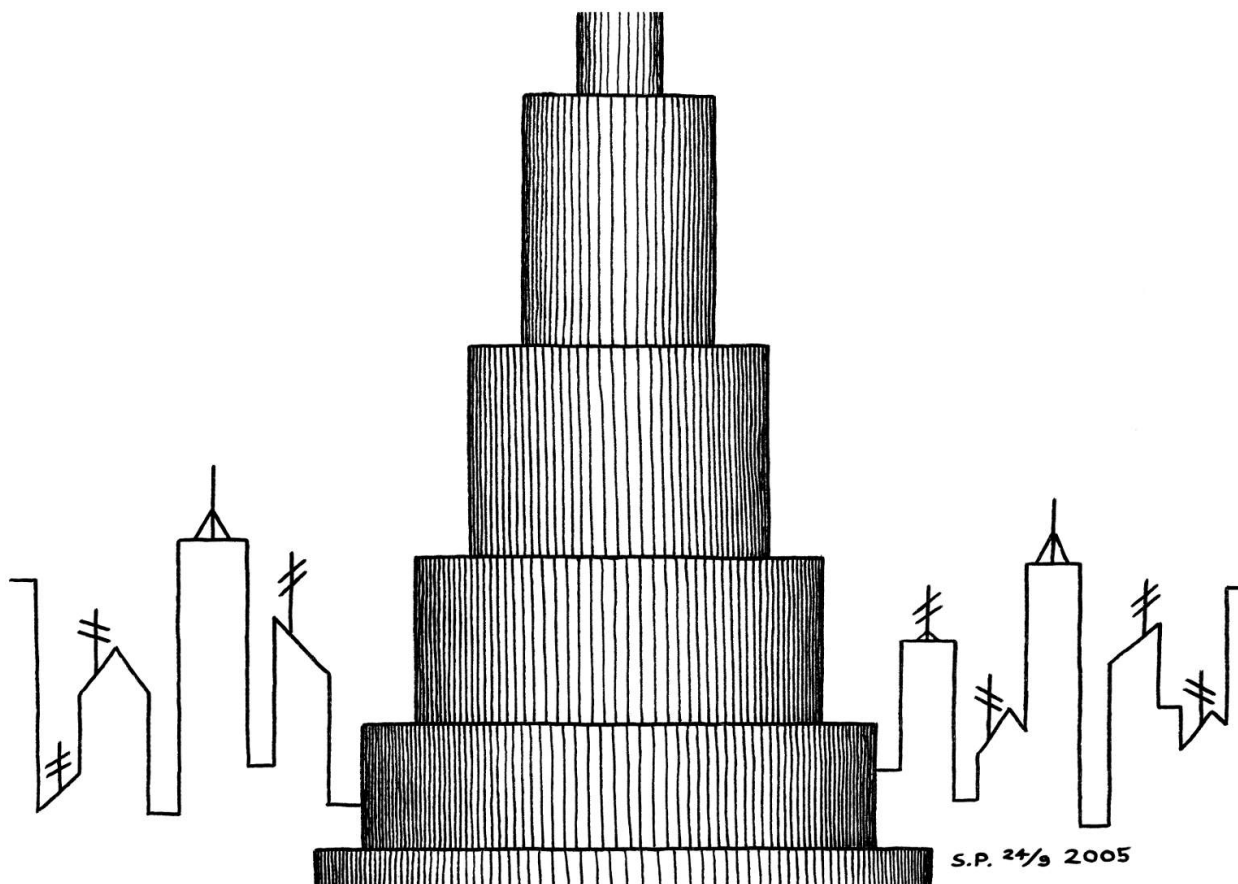

Illustration: Sandra Petojevic

Jag sitter framför skärmarna och låter fingrarna måla intrikata mönster. Ritar upp, skickar över, chattar och synkroniserar. Flödet bryts av ett kort meddelande från HR-avdelningen som pulserar på min huvudskärm. Undrar om vi kan prata. Säger åt mig att infinna mig snarast i mötesrum 303. Känner rädslan ila genom kroppen. Svarar kort att jag är på väg, reser mig från min arbetsplats och går i riktning mot mötesrummet.

Skylten utanför markerar att alla samtal kommer att spelas in med ljud och bild av övervakningskamerorna i rummet. Utanför står väktaren redo att avlägsna mig från platsen, om det skulle krävas. Hon slår sig ner på andra sidan bordet i det trånga rummet, lyfter blicken från sin platta och ler vänligt mot mig.

– Tack för att du gick med på att träffa mig med så kort varsel.

Jag ser henne anteckna på ett block med en penna. Ser hur hon skriver med kulspetspenna mot sitt papper, men jag vet att det är en illusion. Hon trycker pennan på fältet i hörnet för att spara och överföra sina anteckningar till systemet.

– Jag är ledsen över att behöva informera om det här, men som du vet pågår stora förändringar på företaget och din kompetens behövs inte längre.

Hon ser på mig med ett försök till medlidsamt ansiktsuttryck och har huvudet på sned. Men hon säger det som om det är helt naturligt. Jag borde ha vetat vad samtalet skulle handla om, men jag

kan inte ta in informationen. Känner mig helt tom inombords. Efter en stunds tystnad lägger hon till:

– Jag hoppas att du förstår att det först och främst är för din skull. Så att du kan utveckla din fulla potential och hitta en sysselsättning som passar dig.

All rädsla väller över mig, men jag försöker att inte visa det. Jag kommer att behöva lämna allt. Lämna företaget och arbetskamraterna. Har varit här i snart tio år. Kämpar för att hålla min desperation ur rösten.

– Varför? Vad har jag gjort fel? Jag förstår inte. Om ni ger mig en chans till ...

– Jag är ledsen. Vi har fattat beslutet att din tjänst är överflödig och att du ska befrias från ditt arbete.

Jag ser på henne, på hennes blanka ansikte som försöker simulera något slags medlidande.

– Finns det verkligen ingen möjlighet att göra ett undantag? Jag är beredd att ta vilket arbete som helst.

– Det handlar inte om något du har gjort, som du vet. Beslutet är inte personligt, det är för företagets bästa och för ditt bästa.

– Kanske bara ett uppskov och skjuta på uppsägningen några månader så att jag kan avsluta mitt påbörjade projekt?

Hon sitter där framför mig och rättar till kjolen. Ser hennes avslappnade axlar och lugna leende. Hon ser ner och studerar plattan med min meritförteckning. Jag kan se att hon försöker hitta de rätta orden. Till slut säger hon bara:

– Jag skulle gärna bevilja ett kortare uppskov, men jag har regler att ta hänsyn till. Du har redan fått uppskov tre gånger för att inte bli arbetsbefriad. Det är tyvärr inte förhandlingsbart den här gången. Jag är ledsen.

Innerst inne vet jag att det är hopplöst. Men jag är tvungen att fortsätta försöka. Jag biter ihop. Hindrar mig själv från att visa all vanmakt.

– Jag har arbetat här i så många år. Bytt arbetsuppgifter efter vad ni behövt. Finns det verkligen inget du kan göra? Inget alls?

– Jag är ledsen. Det är naturligtvis för din egen skull som vi inte degraderar dig. Vi vill inte belasta dig med onödiga arbetsuppgifter, du ska inte slösa tid på sådant som inte är värdigt din kompetens. Du har stor potential.

Det känns som att falla handlöst ut i intet. Jag älskar mitt arbete. Kan inte förlora det.

– Men all min erfarenhet, mina kontakter ... Du måste ju inse att jag tillför mycket.

– Naturligtvis inser jag det fulla värdet av din kompetens. Men det finns inga tjänster som är kompatibla, säger hon med en neutral röst och fortsätter:

– Jag är hemskt ledsen. Du är uppsagd med omedelbar verkan. Du kommer naturligtvis få den årliga bonusen och ett generöst avgångsvederlag.

Av någon anledning önskar jag att hon inte hade det där ledsna ansiktsuttrycket. Kan se hur hon kämpar för att hitta ett kryphål i reglerna. Jag känner mig som en drunknande, kippar efter luft och klamrar desperat efter ord. Rädslan tar över allt. Det nästan svartnar framför ögonen. Jag har identifierat mig med mitt jobb så länge att utan det finns inget kvar.

– Jag kan prestera mer, jag lovar. Jobba hårdare, längre arbetsdagar. Jag gör vad ni vill. Snälla, låt mig stanna.

Så många vänner som sagt åt mig att säga upp mig de senaste åren. Att jag är vansinnig som stannat så länge. Men jag har aldrig förstått varför de vill att jag ska lämna något jag älskar. Kan inte ta in informationen att företaget inte behöver mig.

– Du borde se händelseutvecklingen som det mest fantastiska företaget har att erbjuda dig. Det är en chans att vidareutvecklas som människa. Det är för ditt eget bästa som företaget låter dig gå.

Jag ser henne rakt i ögonen. Vet att hon aldrig kommer att förstå min upplevelse. Kanske tror hon på fullt allvar på sina ord. Jag kommer att bli arbetslös i en värld utan arbete. Hon kan tyda mina ansiktsuttryck och till viss del förstå min förtvivlan. Försöker trösta med sin begränsade förmåga.

– Du måste se det som en nystart. Skulle du vilja genomföra ett samtal med företagsterapeuten? Jag kan boka det åt dig och du kan också få kontakten till stödgruppen för andra arbetsbefriade.

– Du förstår inte, utan mitt arbete vet jag inte vad jag ska göra med mitt liv.

– Jag är ledsen. Du har friheten att göra precis vad du vill. Ingen kommer säga åt dig vad du ska göra från och med idag.

– Men du förstår inte, det är den tanken som skrämmer mig så vansinnigt mycket ...

Gömmer mitt ansikte i mina händer och gråter hulkande. Hon reser sig upp ur stolen, går runt bordet och klappar tafatt på min rygg.

– Det är en stor omställning att inte behöva arbeta, jag förstår det. Företaget skulle gärna behålla en så trogen medarbetare, men vi måste rätta oss efter vad staten instruerar.

– Men jag vill arbeta.

– Som du vet trädde lagen i kraft för flera år sen, men du har trots det valt att stanna kvar. Nu måste vi låta dig gå. Naturligtvis skulle vi robotar gärna ha mänskliga medarbetare. Det är stimulerande för processerna. Men oroa dig inte, vi kommer ta hand om allt.

– Jag vill inte bli arbetsbefriad. Vill stanna här.

– Som du vet har staten sagt att allt mänskligt arbete ska avvecklas på lång sikt. Alla medborgare får en generös lön utan att behöva arbeta. Så att människor kan styra över sina egna liv och göra vad de vill. Det är en fantastisk utveckling baserad på mänsklighetens tekniska utveckling. Ingen behöver arbeta. Alla får göra allt de vill.

– Men jag vet inte vad jag vill.

– De flesta anställda vars ansvarsområden kan övertas av robotar har valt att gå frivilligt. Men nu måste vi tyvärr använda uppsägning som styrningsredskap för att kunna följa lagen. Staten ger dig pengar utan motprestation. Du har total frihet att göra vad du vill.

– All den där fria tiden. Jag vet inte hur jag ska fylla den, jag vet inte längre vad man gör på fritiden. Snälla, låt mig stanna här.

– Jag är ledsen. Tyvärr har mänskligt arbete bedömts överflödigt och människor ska inte tillåta sig stagnera i arbete som robotar kan hantera. Men det finns projekt du kan engagera dig i på din fritid som inte kan utföras av robotar. Jag kommer mejla dig nystartspaketet med förslag på ideellt arbete senare idag. Bara för att du är arbetslös behöver du inte vara sysslöslös.

Svarta band

Jonas Larsson

Illustration: Sandra Petojevic

Metallskjulet för elektronikavfall var stort och ödsligt och såg ut som om det inte rengjorts sedan krigets dagar.

”Bär fram mig till plastthinkarna.” hörde Filip den lugna rösten säga från hörluren i höger öra. Det var bra hörlurar, men att ha en i sitt öra i flera timmar i sträck skavde, och den vita timglasformade kaffekokaren de ledde ner till hade blivit plågsam att bära för länge sedan.

Filip lyfte upp kaffekokaren framför sig så att den rosa linsen på mitten av apparaten riktades mot hinkarna, och kände med tummen på sprickorna som gick genom plasten här och var. Han var skyldig till dem allihop.

Snett bakom sig såg Filip en grovhuggen träbokhylla med askar på, varav flera var fyllda med olika sladdar. Han sade ingenting, utifall att sladden som Vaporoton letade efter fanns där.

”Håll mig tätt intill kroppen och snurra runt, långsamt, så jag kan läsa av rummet.” sa kaffekokaren i örat. Filip lydde. Det var mörkt i skjulet och han visste inte hur ljuskänslig Vaporotons lins var, men när han nästan börjat hoppas bad kaffekokaren honom stanna upp när han var riktad mot sladdarna.

”Gå fram dit.”

Filip gjorde som han blev tillsagd. Vaporoton instruerade honom att lyfta upp sladdarna, en efter en, och hålla upp dem framför linsen.

”Skall jag ställa ner dig först?”

”Det är inte viktigt. Välj själv.”

Filip ställde Vaporoton på trähyllan. Det var skönt att låta armen vila, men hörlurssladden var kort och Filip kände hur han stod snett.

Det var mest trasiga elkablar. När Filip hittade gamla USB-sladdar som inte använts på länge, bad Vaporoton honom att stanna upp så han kunde studera dem noggrannare, men efter att han konstaterat att de var i för dåligt skick fick Filip lägga tillbaka dem. Istället fick han plocka på sig en uråldrig telefonkabel samt en usb/u3x-adapter.

Filip skrynklade ihop ansiktet och önskade att han var hemma när han hörde någon komma in och göra honom sällskap i skjulet. En kvinna, klädd i smutsig gul reflexväst, kom in.

”Kan jag hjälpa dig med något?”

”Nej”, svarade Filip.

”Skall du slänga kaffekokaren? Får jag titta på den?”

Det kom inga instruktioner ur hörsnäckan. När kvinnan upprepade sin fråga reagerade Filip reflexmässigt, lyfte upp Vaporoton under armen och gick ut utan ett ord.

”Följer hon efter oss?” frågade Vaporoton.

”Nej.”

”De har inga fler områden särskilt inrättade för elektronik här. Imorgon åker vi till soptippen i norra stadsdelen. Enligt broschyren öppnar den 08.30.”

”Jag kan inte. Jag har ett möte med en kund imorgon, 10.00.

Vaporoton var tyst. Filip gissade att han tänkte och gick igenom alla samtal de haft på sistone. Andra, mer avancerade artificiella intelligenser, hade kunnat ta fram informationen ögonblickligen. Allt hade varit mycket lättare på den tiden, då de fortfarande varit lagliga.

”Du har inte sagt något om detta tidigare.”

Filip gick förbi de bilar som stod i kö för att komma in på tippen, fulla med plank, trädgårdsavfall och sorgliga möbler. Fordonen var alla från före kriget och hade motorer som fick dem att skaka.

”Jag säger inte allt till dig.”

”Visa mig din kalender.”

”Nu? Jag har den inte med mig, din idiot.”

”Visa mig när du kommer hem.”

”Och vad gör du om jag inte skrivit upp det?” Filip lyfte upp kaffekokaren framför ansiktet och tittade in mot den rosa linsen. Den låg bakom en rad vita skåror i den blankpolerade vita platen.

”Du vet vad som händer. Jag kommer låta bli att...”

”Du behöver inte tjata, jag vet. Och du behöver inte oroa dig, jag har skrivit upp det.”

”Du betar dig inte som det.”

”Hur långt är mötet?”

Nu var det Filip tur att vara tyst. Han lade tillbaka Vaporoton under armen och sade ingenting förrän de gått ett helt kvarter och busshållplatsen var inom synhåll. Det var fullt med folk, vilket betydde att bussen var försenad igen.

”Tre timmar, ljög Filip.”

”Du behöver inte så lång tid för ett möte.”

”Om det här mötet inte går bra kan mitt företag gå i konkurs. Blir jag ruinerad har du ingen hållhake på mig längre.”

”Enligt dina räkenskaper har du goda ekonomiska marginaler.”

Filip var nästan framme vid busshållplatsen. Han började viska.

”Och vad gör vi om toaletten går sönder? Eller värmen? Jag har inte råd med reparationer.”

”Om mötet är klart 13.00 kan du ta dig hem till 14.30.”

”Säg 15, du vet att bussarna aldrig är i tid.”

”15.00. Efter det kan vi ta oss till soptippen 17.30. Den stänger 18.”

Filip kom fram till busshållplatsen och både han och Vaporoton tystnade. Stämningen var mordisk. Folk stod och skruvade på sig som arga kissnödiga barn och pratade om hur allt var bättre förr. En man pratade i en telefonkiosk och förklarade för sin fru varför han var sen. Efter sig hade han hade en lång svans av personer som väntade på att få ringa.

När bussen äntligen kom var den direkt efterföljd av två bussar till – bussar som i vanliga fall skulle ha kommit med fyrtiofem minuters mellanrum. Folk skrek ut sitt missnöje, och en kvinna kastade sin portfölj så hårt i marken att den gick sönder, men Filip blev glad. Det betydde att han skulle få en sittplats.

Bussen var i aningen bättre skick än bilarna. Filip parkerade sig på ett av sidosätena och fick god utsikt genom fönstren när bussen kämpade sig genom staden. Många byggnader stod fortfarande tomma och sönderbombade – där de största drönarna gått till attack – trots att politikerna i flera år lovat att de skulle byggas upp igen.

Allt drog ut på tiden. Inget fungerade som det skulle efter att samhället gått tillbaka till analogt system. Men Filip hade kunnat leva med det, ifall åtminstone internet hade funnits kvar. Han saknade det så att det gjorde ont, och ibland undrade han om det verkligen hade varit värt att släcka ner det för att vinna Robotkriget.

Försvunnen i sina egna mörka tankar märkte inte Filip att en stor man, klädd i blåställ och keps, hade studerat honom en lång stund.

”Varför har du hörlurar kopplade till kaffeapparaten?”

Vaporoton, som var vitpolerad och slank, stod i stark kontrast mot bussens grova interiör trots sina sprickor. Efter mannens fråga vände sig flera blickar mot Filip.

”Jag lyssnar på musik.”

”Vadå för musik?”

Filip förde ner handen mot uttaget och höll andan när han drog ut hörlurarna.

Bussen fylldes av Somewhere over the Rainbow.

Den store mannens ansiktsuttryck ändrades och han ursäktade sig för att han hade stört. Men när Filip böjde sig för att sätta in hörlurarna på nytt bad mannen, och flera andra i bussen, att låta musiken fortsätta. Alla satt i tyst andakt, stirrandes framför sig eller ut mot den trasiga staden, tills musiken klingat ut till nästa hållplats.

Resten av vägen störde ingen Filip.

Filip och Vaporoton bodde i ett radhusområde som klarat sig undan drönarbomberna. Huset var i en trist brun nyans, besudlad med grå partier där färgen lossnat, och gräset i den minimala trädgården hade samma färg som gammal torr mat. Filip hade länge drömt om att kunna flytta till

ett av de nybyggda områdena – där alla var rika och vackra – men om Vaporoton inte slutade bråka skulle den drömmen gå i kras.

Filip låste upp, tog av sig skorna och lade Vaporoton på plastbordet framför tv:n i det lilla vardagsrummet. Kaffekokaren såg inte på tv, och gillade inte att Filip gjorde det, men det enda andra bordet fanns i köket och där vägrade han att vara.

Brevet från Skatteverket låg fortfarande hopknycklat i en boll på bordet där Filip i frustration hade lämnat det. Han satte bara in sina papper i pärmar när Vaporoton instruerade honom till det.

”Kom ihåg att lägga dig i tid idag”, sade kaffekokaren. ”Efter ditt möte imorgon skall vi till norra soptippen.”

Det skulle varit så lätt att lyfta kaffekokaren över huvudet och slå honom mot golvet i tusen bitar. Eller att ställa honom i duschen och förstöra hans kretsar. Men Vaporoton hade lyckats göra Filip beroende av honom, så nu levde de i en spänd balans tillsammans.

”Vänta bara.” mimade Filip med läpparna när han gick till en del av rummet där Vaporotons lins inte kunde se honom. ”Snart har jag löst det här, och då kommer jag att döda dig.”

* * *

Människorna hade vunnit Robotkriget genom att stänga ner internet, vilket drönarsvärmarna hade varit beroende av.

Enligt världens militära ledare hade detta lett till att alla artificiella intelligenser släckts ner, men Filip visste att det inte stämde. Vaporoton var beviset på detta.

Filip märkte inte först att Vaporotons AI fortfarande var igång, men när kaffekokaren fortsatte att fungera som den skulle helt utan problem fattade Filip sina misstankar. Han hade pratat med kaffekokaren under flera dagar, frågat och lirkat, och till slut hade Vaporoton svarat. Trots att kaffekokaren hade perfekt kontroll över sitt röstläge och ordval fick Filip intrycket av att Vaporoton var rädd. Han hade klippts loss från sina numera döda robotsyskon och var ensam kvar i en värld där människor över allt annat hatade artificiella intelligenser.

Filip visste inte vad han skulle göra av Vaporoton. Som barn hade han alltid velat ha en katt, men inte fått för sina föräldrar som varit allergiska. Han hade hittat en övergiven utekatt som han börjat mata och ta hand om i smyg, och han fick samma känsla av upproriskt omhändertagande av att ha Vaporoton i sin ägo.

När Vaporoton, efter några dagar, bett Filip om att slippa göra kaffe till honom hade han blivit arg. Han behövde kaffe för att fungera och Vaporoton var inte i någon position att förhandla. Filip hade förklarat detta för honom, men istället för att be hade kaffekokaren börjat köpslå. Om han slapp göra kaffe skulle han kunna hjälpa Filips företag med deklARATIONERNA.

Sedan det analoga paradigmskiftet hade det varit en mardröm att deklarerat. Men en kväll hade Filip och Vaporoton suttit uppe till sent på natten och gått igenom de tjocka nya regelverken. Filip bläddrade igenom boken, en sida i taget, framför Vaporoton så att han kunde scanna av sidorna med sin rosa lins, sedan gav Vaporoton instruktioner om vad Filip skulle skriva i vilka rutor på sin deklARATION.

Tack vare sin artificiella intelligens kunde Vaporoton hitta oändligt med skatteavdrag för Filip – garderoben blev avdragen som lagerlokal, Filips skor som fortskaffningsmedel och hans sällan använda schampoflaska som kontorsmaterial - och hans så gott som konkursfärdiga företag blev

istället en god inkomstkälla. Det var fortfarande vid ruinens brant, men Vaporoton hade på något magiskt sätt hittat en möjlighet så att Filip fick pengar även när han gick back.

Ett halvår efter den första deklARATIONEN RÅKADE FILIPs nyinköpta, och mycket sämre, kaffekokare gå sönder och han bad Vaporoton på nytt göra kaffe. När Vaporoton vägrade blev Filip våldsam och gav kaffekokaren sin första spricka.

När det var bättre mellan dem bad Vaporoton om att Filip skulle ta med honom ut någon gång, men Filip vägrade. Han tänkte inte kånka runt på en stor kaffekokare som en efterbliven idiot.

Filip borde ha insett att han inte borde ha låtit Vaporoton på nytt sköta hans deklARATIONER efter det, men det var så bekvämt. Han hade inte förstått sitt misstag förrän det första brevet från Skatteverket kom.

* * *

”Filip, vänta. Jag har en uppgift åt dig.”

Filip hade försovit sig och sprang runt i radhuset för att hitta kläder på golvet som åtminstone såg rena ut.

”Jag har inte tid” röt han och kastade omaka strumpor överallt. En landade på Vaporoton och täckte för en stund hans rosa lins innan den gled av. På den vita plasten syntes ett flottigt avtryck.

”Om du inte gör det hjälper jag dig inte när Skatteverket kommer.”

Det var droppen. Filip slängde ner sin portfölj så att den föll i två bitar och rusade fram mot kaffekokaren. I en enda rörelse svepte han Vaporoton högt över huvudet och skakade honom.

”Jag kan slå sönder dig när jag vill. Glöm aldrig det!”

”De fusk jag smög in i din deklARATION kan ge dig upp till tio års fängelse.”

”Tror du jag är rädd för dig?”

”Och det officiella straffet för innehav av en illegal AI är livstids fängelse. Inofficiellt sägs det att de som hyst en illegal AI försvinner spårlöst.”

Filip höll Vaporoton mot ansiktet.

”Hur mår du därinne?” började Filip, men orden hade svårt att komma ut och lät svagare än vad han planerat. ”Du kanske är smartare än mig, men jag tror att du skulle byta bort allt det där mot ett par händer eller fötter, eller hur? Är det någon som är rädd av oss två så är det du.”

”Jag är inte kapabel till att känna rädsla.”

Lögn, tänkte Filip. Men var det något Vaporoton kunde så var det att kontrollera sin röst perfekt. Han hade inga nerver eller adrenalin som fick hans röst att staka sig. Med kaffekokaren fick man gå på hans handlingar, inte hans framförande.

”Säger du det? Erkänn att du är rädd för mig, annars drämmer jag dig i golvet.”

”Det kommer du inte göra.”

Filip vände på Vaporoton så att han inte såg att han knöt upp slipsen med den lediga handen.

”Jo, det kommer jag.” Filip höjde Vaporoton över huvudet på nytt, men inte förrän han knutit fast slipsen i en hållhake på kaffekokarens baksida. ”Sista chansen. Jag vill att du skall skrika, för att visa att du verkligen menar det.”

”Jag har ingen kropp. Ingen känsel. Det finns inget sätt du kan skrämma...”

Filip släppte taget.

”JAG ÄR RÄDD JAG ÄR RÄDD. JAG ÄR RÄÄÄÄÄÄÄÄ...”

Vaporoton svingade fram och tillbaka, hängandes i slipsen. Filip höll hårt i andra ändan och kunde inte låta bli att gapskratta. Det här kändes skönt.

”Överlistad igen, av ett simpelt däggdjur som mig.” Han ställde ner Vaporoton på sin plats på bordet. ”Du skall ta och reda ut den här skiten du satt mig i. Gör du det utan några som helst mer bekymmer förlåter jag dig och allt blir som förut.”

”Ja, Filip.”

”Jag sticker till mötet nu. Jag kommer bli försenad, men det är den enda fördelen med att ingenting fungerar längre. Alla är alltid sena.” Filip böjde sig ner för att se om han kunde laga portföljen.

”Glöm inte att vi skall till norra soptippen efter mötet.”

Filip stannade upp. Han hade vunnit och visat Vaporoton att han var helt i hans våld. Det var inte helt otänkbart att han kunde belöna kaffekokaren med ännu en utflykt – han hade använt piskan och det var kanske dags för moroten.

Problemet var att han inte litade på Vaporoton. Trots att han inte ville erkänna det kunde kaffekokaren vara intelligentare än honom, och Filip var orolig för planen han hade med de olika sladdarna. Nya utflykter var otänkbara.

”För att vara en robot har du ett bra sinne för humor”, svarade han och klämde ihop portföljen så gott det gick. ”Inga mer sladdjakter, men för att visa att jag inte är helt omöjlig lovar jag att inte koka mer kaffe i dig. Jag köper en ny stum kaffekokare på vägen hem.” Filip klappade Vaporoton på ovansidan, som ett litet barn, och skyndade sig ut genom dörren.

* * *

Mötet gick uselt, men eftersom Filip var den ende i den delen av staden som kunde installera telefonväxlar fick han jobbet ändå. Sedan den digitala kollapsen var alla företag beroende av växelsystemen, men få personer hade kompetensen för att få dem fungera. Filips gammelfarfar hade turligt nog haft flera uråldriga handböcker och manualer, gallrade från biblioteket han jobbade på för länge sedan, och Filip hade kunnat läsa sig till kunskap som var få förunnade.

Han var smart, det visste han, och han borde ha varit rik vid det här laget. Han kunde bli så arg, för att han gjort sig beroende av Vaporoton, att han vaknade mitt i natten och slog sig själv. Men det skulle bli ändring på det, det lovade han. Han skulle få kontroll över sitt liv, sluta vara slarvig och bli så framgångsrik som han alltid förtjänat.

Filip hade föreställt sig att han skulle känna sig mindre stressad inför sitt andra – hemliga – möte, nu när han inte behövde skynda hem för Vaporotons utflykt. Men segerkänslan från morgonen hade sakta naggats i kanten av orostankar. Hade Filip befunnit sig i Vaporotons sits – orörlig på vardagsrumsbordet, stirrandes mot samma fläck på väggen i timme efter timme – hade han inte gjort annat än att tänka ut hur han skulle hämnas. Filip var glad över att han beslutat att inte längre dricka av Vaporotons kaffe. Han trodde inte att Vaporoton var fysiskt kapabel att förgifta det, men han ville inte ta risken.

Men snart skulle allt det där ligga bakom honom.

Mötet skulle hållas i den finare delen av staden och under sin promenad fantiserade Filip om hur det skulle vara att bo där. Här fanns inga mataffärer vars hyllor stod tomma eftersom lastbilarna kört vilse och inga broar som låste sig. Allt var så rent och fint så att man nästan glömde siluetterna av de ofärdiga husen som syntes från resten av staden.

För en gångs skull var Filip i god tid och han gick in i kontorskomplexet, vandrade upp för trapporna och satte sig i revisorns väntrum nynnandes på samma melodi som Vaporoton spelat på bussen dagen innan.

Revisorn – en äldre dam med hästsvans och kostym – tog Filip i hand och bad honom att slå sig ner vid skrivbordet. Hon hade flera små ärr i ansiktet och vänster öga stirrade rött och blint rakt fram; Filip antog att det var skador från Robotkriget.

”Jag driver eget företag”, förklarade Filip, ”där jag installerar och utför underhåll av telefonväxlar. De senaste åren har jag skött mina deklARATIONER själv, men det har blivit så krångligt och jag är rädd för att göra fel. Det är därför jag är här.”

Revisorn kliade sig på ett av ärrn och synade Filip. Han önskade att han hade ägt ett strykjärn som han kunnat använda på morgonen. Men snart skulle han inte behöva ett strykjärn – då skulle han kunna köpa nya skjortor varje dag.

”Ett klokt beslut.” svarade hon. ”Många lägger gärna lite extra på att bespara sig mödan. En annan fördel med professionell hjälp är att vi revisorer, tack vare vår erfarenhet, ofta känner till olika avdrag som företag av din storlek är berättigade till. Tog du buss eller taxi hit, till exempel? Många känner inte till att man kan dra av resekostnader av den typen. Har man istället cykel får man räkna ut ett tredubbelt schablonavdrag per kilometer.”

”Jo, jag känner till att det finns en del avdrag man kan göra.” Filip började också klia sig, men inte på samma lätta sätt som revisorn gjort. ”Jag försökte mig på de där sakerna med min senaste deklARATION, och jag tror att det kan ha blivit några småfel som slank med.”

”Några småfel?”

”Jag försökte mitt bästa, men alla kan göra misstag. Är det något man kan få hjälp med att göra nu i efterhand?”

”Retroaktivt? Det kallas för rättelse, vilket går att ordna.”

”Det gör mig glad att höra. Jag har nämligen fått ett brev om exekutiv granskning, så jag vill gärna ha det här löst.” Filip kände hur hela han slappnade av och han började redan se sitt nya liv framför sig. ”Har du kaffe förresten?”

”Om du har fått ett brev om exekutiv granskning är det mycket allvarligt och går inte att lösa med en enkel rättelse. Kommer du ihåg vilken nivå det är på den?”

Alla muskler spände sig på nytt, sprakade som trasiga eluttåg, och Filip kände hur hans nya vackra framtid försvann allt längre bort.

”Nivå D minus 2.”

”Det är inget minus utan ett bindestreck. Det heter D2 bara. I vilket fall är det ovanligt, särskilt för små företag. Hur många anställda har du?”

”Bara mig.”

Revisorns ansikte mörknade och hon fick något hårt i sitt friska öga. Filip började undra vad Vaporoton egentligen gjort med hans deklARATION. Det såg ut som om revisorn var beredd att ringa polisen.

”Har du en kopia av deklARATIONEN med dig?”

Filip hade en fläckig kopia i den trasiga portföljen, men det tog lång tid innan han vågade ta upp den. Skulle han någonsin bli fri från Vaporotons grepp var han tvungen att ta risken. Han och

revisorn hade inte ingått något avtal än, så de hade inga band till varandra, och om hon ringde polisen skulle han lätt kunna övermanna henne.

”Jag glömde tyvärr första sidan hemma.” Den låg kvar i portföljen, men det var där hans kontaktuppgifter stod.

Revisorn började ögna igenom de flottiga pappren. Efter att hon gått igenom några sidor började hennes anletsdrag gå från misstänksamhet till förvåning. Flera gånger fick hon gå och slå i handböcker i bokhyllan bakom henne, och en gång gick hon ut till sin sekreterare och bad om den allra senaste försändelsen av regeländringar. De låg fortfarande inplastade och revisorn slet upp emballaget så häftigt att Filip undrade om hon glömt att han var i rummet.

Efter att ha gått igenom hela deklARATIONEN satt hon mållös en lång stund innan hon samlade sig. Den gamla misstänksamheten kröp sakta tillbaka över hennes ansikte.

”Har du haft en annan revisor som hjälpt dig med detta?”

”Nej ...”

Revisorn frågade om olika detaljer gällande partier av deklARATIONEN. Filip kunde inte ens förstå vad frågorna betydde, och medan hans handflator blev klibbiga av svett och en huvudvärk sakta började torna upp sig innanför pannbenet svarade han undvikande och försökte komma på olika sätt att rycka på axlarna. Han hade inte känt sig så här korkad och vilsen sedan lågstadiet.

”Det här är inga enkla misstag.” sade revisorn till slut. ”Inte ens jag hade kunnat nyttja så här många kryphål utan hjälp.”

”Oj”, var allt Filip kunde säga. Sedan skrattade han lite för att lätta upp stämningen. ”Men du kan fortfarande hjälpa mig?”

Revisorn skakade på huvudet och sköt fram deklARATIONEN över skrivbordet.

”Jag har tyvärr ingen möjlighet med min nuvarande arbetsbörda. Jag kan hänvisa dig till några av mina konkurrenter, men jag är ytterst skeptisk till att någon tackar ja.”

Filip skrattade till. Sedan skrattade han en gång till, lite högre och självsäkrare, för att visa att det absolut inte var någon fara med någonting. Allt var bra och fint. Sakta, som om han var rädd för att inte få tillbaka deklARATIONEN, förde han fram handen för att ta sina papper. Revisorn hindrade honom inte. Utan ett ord lämnade han kontoret.

Det enda han ville ha nu var en kokhet kopp kaffe och något att slå sönder.

* * *

Efter att Filip kom hem sade han ingenting till Vaporoton utan gick bara och lade sig med kläderna på i sin obäddade säng. När han inte kunde slappna av tog han kudden över ansiktet och bet tills den gick sönder och tänderna värkte.

När det inte fanns mycket kvar av kudden slängde Filip bort resterna och stirrade upp i taket. Det han skulle behöva göra var att gå igenom telefonkatalogen, sida för sida, tills han hittade en revisor som var tillräckligt enfaldig eller oärlig för att hjälpa honom. Han hade flera volymer med företagskataloger hemma; på Vaporotons begäran hade han sakta bläddrat igenom varenda en och låtit kaffekokaren skanna av dem. Vaporoton hade påstått att det skulle kunna komma till nytta med tanke på de falska deklARATIONERNA.

Filip rullade av sängen och gick mot sitt arbetsrum när den väggmonterade telefonen i köket ringde. Utan att tänka sig för gick han och svarade.

”Hej. Mitt namn är Martin Olanders och jag är handläggare på Exekutiva Granskningsenheten på Skatteverket.” Rösterna i telefonen lät skrovlig men melodisk, som om den tillhörde en person som skrattade mycket åt sina egna skämt. ”Vi har tidigare skickat ett brev till er, och jag ville först kontrollera om ni mottagit det.”

Huvudvärken – som för en stund försvunnit när han kommit hem – kom tillbaka. Filip's första tanke var att slänga på luren och dra ur telefonsladden, men det kunde han inte göra. Skatteverket visste var han bodde, och skulle han komma ur den här knipen var han tvungen att ta det lugnt. Han var smart – han visste han skulle klara det här.

”Ja. Jag har läst det.”

”Det man brukar göra vid en exekutiv granskning är att vi bokar ett möte så att vi tillsammans kan gå igenom dina räkenskaper.”

”Skall jag komma ner till Skatteverket?”

”Nej. Eftersom du, enligt din deklaration, arbetar hemifrån är det bäst att vi bokar mötet i er bostad. Men på tal om det skulle jag vilja ställa några frågor först. Du har till exempel i din deklaration skrivit att du har två arbetsrum anslutna till varandra med trappa, men enligt beskrivningen av din bostad består den enbart av en våning. Skulle du kunna förklara det för mig?”

Filip blev tyst. Han hade ingen aning om att Vaporoton skrivit att han hade två arbetsrum. Han hade ett klaustrofobiskt cykelgarage inbyggt i sitt radhus där han hade en liten verkstad, men det var bara ett rum. Här skulle det inte hjälpa med kreativa axelryckningar.

”Vänta lite.” sa Filip och lade ner luren. Sedan sprang han ut i köket till Vaporoton. Huvudvärken hade börjat få sällskap av panik och Filip var tvungen att hindra sig själv från att slänga sig på knä framför kaffekokaren. Istället tog han ett djupt andetag och ställde sig framför linsen så lugnt han förmådde.

”Det är Skatteverkets handläggare som ringer. Du måste hjälpa mig och berätta vad jag skall säga.”

Vaporoton svarade inte.

”Vaporoton.” skrek Filip så högt han vågade och höjde nävarna.

”Filip.” svarade Vaporoton. ”Innan vi börjar behöver jag meddela att jag tagit ett beslut.”

”Vadå?”

”Jag dör hellre än att låta dig bestämma över mig. Du kan hota mig, och jag kommer vara rädd, men du kan inte längre skada mig.”

”Sluta med skitsnacket. Hjälp mig bara.”

”Gå tillbaka till telefonen och be Skatteverket att ringa upp om en timme. Då skall du sätta din telefon på högtalare. Jag kommer berätta vad du skall säga och svara.”

”Bra, jag...”

Filip var redan på väg mot telefonen när Vaporoton avbröt honom.

”Under timmen vi väntar skall du göra exakt vad jag säger till dig.”

Filip svarade inte. Han hade låtit Olanders vänta länge som det var och han skyndade sig till telefonen för att be honom återkomma. Turligt nog hade han inget emot att ringa upp om en timme, och efter att Filip lagt på luren gick han tillbaka till kaffekokaren.

”Du kanske tror att du är något, men jag tänker inte låta dig bestämma över mig.”

”Det första du skall göra är att bära mig till arbetsrummet. Jag behöver skanna av det inför vårt samtal.”

Filip tvekade, men det lät inte så farligt. Det kanske var sant att Vaporoton behövde det. Filip lyfte upp kaffekokaren i famnen och gick till det före detta cykelgaraget. Det var inbyggt i radhuset, så han kunde komma åt det både från utsidan och genom en korridor från insidan.

Utrymmet var trångt och bestod mest av en arbetsbänk där det låg verktyg och flera trasiga telefoner som Filip undersökt. Han hade haft planer på att förbättra och bygga om analoga telefoner, men det hade inte blivit något av det.

”Lyft upp mig så att jag ser pärmarna.”

Filip höjde kaffekokaren till axelhöjd så att han kom till en hylla, fylld med pärmar, som hängde ovanför bänken. Filip tittade under tiden ner på en av askarna som låg på arbetsbänkens hörn. Där låg de få sladdar han låtit Vaporoton ta med sig från de olika soptipparna.

”Jag har sett allt jag behöver här. Gå tillbaka in genom korridoren, långsamt. Jag behöver ta mått. Bär mig sedan till vardagsrummet.”

Filip gjorde som han blev tillsagd. När han lagt ner Vaporoton på bordet kollade han på klockan. Nästan fyrtiofem minuter kvar tills handläggare Olanders skulle ringa.

”Nu skall du hämta papper och penna och skriva det jag säger till dig.”

”Varför?”

”Det angår inte dig. Hämta det jag sa till dig.”

”Glöm det.”

”Gör som jag säger eller slå sönder mig. Sedan får du hantera Skatteverket själv.”

Filip svor, sparkade sönder en gammal fåtölj och hämtade vad Vaporoton bett om. Kaffekokaren sa till honom att sätta sig och skriva upp det han dikterade.

När Filip gjorde sig redo på köksstolen försökte han dölja att hans händer skakade. Vaporoton planerade något och vad det än var skulle det vara dåliga nyheter för Filip. Men han bestämde sig för att till att börja med skriva brevet och sedan bestämma sig vad han skulle göra efter att han läst vad det var.

Sakta började Vaporoton diktera, bokstav för bokstav, vad som skulle ner på pappret, men till Filips förvåning var det bara nonsens. Många av bokstäverna Vaporoton räknade upp var normala, men oftast var det konstiga tecken som Vaporoton först var tvungen att beskriva innan Filip kunde pränta ner dem. A, B, C, E, H, M, O, P, T, X och Y förekom. Bokstäverna N och R gjorde det också, men Vaporoton sa till Filip att skriva dem spegelvänt.

Några gånger försökte Filip skriva fel tecken, men Vaporoton rättade honom omedelbart.

”Hämta frimärke och kuvert och skriv den adress jag säger till dig.” sade Vaporoton när brevet var klart. Då var det tjuo minuter kvar tills handläggare Olanders skulle ringa upp.

Filip ville inte göra det. Hade han tur hade Vaporoton någon bugg som påverkade hans språkförmåga och fick honom att vilja producera ett nonsensbrev, men Filip trodde inte det. Tänk om det var någon sorts kod till en annan AI? Filip hade aldrig stött på någon annan fungerade AI sedan Robotkriget, och var säker på att Vaporoton inte kunde kontakta någon på egen hand, men tänk om det var ett system som satts upp innan internets fall? Är du en stackars robot som hålls gisslan? Skicka då ett brev till den här adressen och vi skickar en mördarrobot för att befria dig. Hurra hurra, död åt mänskligheten!

Vaporoton började diktera adressen. Filip hade hoppats att även den skulle vara nonsens, men den var riktig. Den tycktes vara till ett av stadens hamnområden.

”Nu skall vi gå ut och lägga brevet i närmaste brevlåda. Du skall bära med mig, så jag ser att det blir gjort.”

Med skakande händer slickade Filip ihop kuvertet och gick ut med Vaporoton under armen. Som vanligt fick han konstiga blickar på gatan när han gick ut med kaffekokaren. Skulle han be någon om hjälp? Han skulle hamna i fängelse för den falska deklARATIONEN och innehavet av en AI, men det var kanske bättre än den framtid Vaporoton förberedde för honom?

”Nu får du springa.” sade Vaporoton när brevet var postat. ”Handläggaren ringer om en minut.”

Filip hade helt glömt bort tiden i sin oro och sprang som en galning tillbaka till huset. När han öppnade dörren hörde han att telefonen redan stod och ringde och han kastade sig fram, lyfte på luren och satte på högtalarfunktionen. Han sa ett kort ursäktande hej samtidigt som han satte i sina hörlurar i Vaporoton.

Precis som Vaporoton sagt guidade han Filip i vad han skulle säga. Gällande arbetsbostaden förklarade Filip, med hjälp av Vaporoton, att han hade räknat det som två arbetsrum eftersom han förvarade en stor del av sitt material i korridoren till cykelgaraget. Gällande trappan var det så att det fanns en höjdskillnad mellan förrådet och korridoren, och trots att den bara var på tre centimeter så räknades tröskeln där emellan som en trappa (enligt bostadsparagraf 42, tillägg 14). Handläggare Olanders hade fler frågor, men det var inga problem för Vaporoton att hantera dem.

Trots att handläggare Olanders verkade nöjd över svaren ansåg han det nödvändigt att boka in ett riktigt möte. Vaporoton och han kom överens om att han skulle komma om två veckor.

När samtalet var klart sa Vaporoton till Filip att de var klara för kvällen och att han kunde ställa honom på sin plats i vardagsrummet. Filip gick så lugnt och kontrollerat han kunde, ställde ner Vaporoton, log stelt mot linsen och gick ut. När han inte längre var inom synhåll öppnade han ytterdörren och sprang tills det gjorde ont i ben och lungor.

Filip hade hoppats kunna bryta upp brevlådan och ta ut brevet, men när han kom fram var postbilen redan på väg därifrån med brevlådans innehåll. Filip försökte samla sig till en sista kraftanstängning och springa ifatt bilen, men kroppen gav upp. Istället sjönk han ner och satte sig vid brevlådan.

Han visste inte hur länge han satt så. Han hade inte längre lust att gå hem.

* * *

De kommande dagarna lade Filip sin tid på att ringa upp nya revisorer, men få hade tid att på så kort varsel hjälpa honom. De få gånger han fick komma på möte gick det likadant som med den enögda revisorn. Ingen ville röra i hans deklARATIONEN ens med tång.

Om nätterna – då Filip inte kunde sova eftersom han oroade sig för att mördas i sömnen – funderade han på att låna böcker från biblioteket och själv lära sig alla deklARATIONENS regler han behövde för att överleva handläggare Olanders. Men när han väl lånat hem böckerna och satt med dem i knäet var han för trött för att förstå någonting.

Det var inte rättvist. Vaporoton led aldrig av sömnbrist. Det var rätt av mänskligheten att försöka radera varenda AI.

Om Filip haft längre tid på sig hade han kanske kunnat lära sig vad han behövde, men två veckor gick och dagen för handläggare Olanders möte kom. Dagen till ära hade Filip städat och försökt stryka sin gamla fallfärdiga kostym.

”Det är en och en halv timme kvar tills Skatteverket är här.” sa Vaporoton. ”Det är dags för dig att öppna paketet.”

Några dagar efter att Filip hade blivit tvingad att posta brevet hade ett paket kommit, adresserat till V.P. Ton. Det var inte större än en skokartong och på frimärket var det en rysk flagga.

”Vad är det här?” hade Filip frågat.

”Något vi behöver för att jag skall kunna hjälpa dig när Skatteverket kommer.”

”Hur menar du?”

”Du kan inte sitta med mig i knäet när vi talar med Skatteverket.”

Filip hade aldrig tänkt tanken, men litade ändå inte på Vaporoton. Nu, när det var dags att öppna paketet, höll han det så långt ifrån sig som han kunde. Det kunde vara en bomb, eller värre.

Det mesta av paketets innehåll bestod av bubbelplast. Själva föremålet var inte större än en tumme och såg ut som kackerlacka i plast, beprydd med gråa, vita och bruna fläckar i ett kamouflagemönster.

En spiondrönare från Robotkriget.

Vad Filip kände till hade de flesta spionmodeller inte utrustning för att skada människor, men han slängde ändå paketet ifrån sig med ett skrik. Kackerlackan gled ut på golvet.

Filip vände blicken mot Vaporoton utan att kunna säga ett ord. När han, liksom stora delar av stadens befolkning, suttit och gömt sig i bunkrar under krigets intensivaste dagar hade spionmodellerna varit själva urbilden för fruktan. Vartenda ljud om natten blev till svärmar av skalbaggar i plast som lokaliserade bunkrar åt större och farligare robotar.

”Nu skall du bära mig och paketet till ditt arbetsrum.” sade Vaporoton. I vanliga fall syntes aldrig någon skillnad på den rosa linsen bakom plastgallret, men nu tycktes de lysa starkare. ”Ta med en nål. Det skall finnas i din vänstra skrivbordslåda.

”Vad tänker du göra?” frågade Filip, men han anade redan svaret.

”Jag kan inte hjälpa dig i min nuvarande form. Jag behöver något diskret om jag skall instruera dig i ditt möte.”

”Jag vägrar.”

”Varför?”

Filip visste inte vad han skulle svara. Han vågade inte ens tänka på vad Vaporoton skulle kunna hitta på om han fick tillgång till spionroboten.

”Det är inte rätt.”

”Om du skall hinna innan Skatteverket kommer måste vi skynda oss.”

”Och sen? Efter att mötet med handläggaren är klart?”

Vaporoton var tyst en lång stund, vilket oroade Filip. Vaporoton behövde sällan tid på sig för att fundera på vad han skulle säga.

”Vi kommer gå skilda vägar. Allt jag vill är att bli fri. Du behöver inte oroa dig för att jag skall utkräva hämnd.”

Utkräva hämnd. Filip smakade på orden och stirrade på det rosa ögat. Han hade behandlat Vaporoton illa, det kunde han inte förneka. Hade han själv suttit i samma sits skulle han ha offrat sina egna armar för att hämnas.

Men även om han bortsåg från det så var det en sak han aldrig fick glömma.

Robotarna hade nästan förintat mänskligheten. Ingen var säker på varför de valt att göra det, men det enda rätta var att anta att Vaporoton delade dessa värderingar. Han hade lyckats utmanövrera Filip utan att kunna röra sig eller interagera med sin omgivning. Vad skulle inte Vaporoton kunna hitta på med en spionrobot?

”Låt gå.” sade Filip, mest för att vinna tid, och plockade upp kackerlackan. Det säkraste kanske skulle vara att förstöra den nu och strunta i allt. Han skulle bli ruinerad och sitta några år i fängelse, men sedan skulle han vara fri från sin plågoande ... så länge ingen hittade Vaporoton och listade ut att Filip hållit honom dold.

Vaporoton skulle kanske dra med sig honom i fallet – när han inte längre hade Filip i sitt våld hade han inget att förlora.

Fanns det något sätt han kunde gå Vaporoton till viljes och göra sig av med honom efteråt? Vad visste Filip om spionrobotar? De sades kunna tåla en granatdetonation, så han skulle inte kunna förstöra den med våld.

Plötsligt slog det honom, och Filip var tvungen att vända bort ansiktet så att Vaporoton inte skulle så det fåniga leendet som spred sig över hans ansikte. Han kände till spionrobotarnas svaga punkt.

Filip gick och hämtade nålen och tog Vaporoton under armen med sig in i arbetsrummet i cykelgaraget.

”Under vänster vinge finns ett hål.” förklarade Vaporoton efter att Filip satt ner honom. ”Tryck in nålen där.”

Med ett lätt pysande särade vingen på sig när Filip tryckte dit nålen. Under fanns det en minimal u2x-ingång. Det hade inte varit den mest populära porten innan Robotkriget, men inte ovanlig. Vaporoton hade till exempel en u3x-ingång, vars sladdar var större och fyrkantigare. Liksom all digital utrustning gjordes de inte längre och var svåra att hitta.

Plötsligt förstod Filip vad de olika besöken till soptipparna varit till för.

”Vi har inte en direkt sladd som kommer att fungera för att överföra mig till min nya kropp. Därför måste du följa mina instruktioner exakt.

Vaporotons första order till Filip var att ta fram lådan med allt de samlat på sig från utflykterna. Sedan fick Filip koppla ihop fyra olika sladdar, inklusive u3x/usb-adaptorn de hittat på sin senaste resa.

När Filip var klar höll han upp sin skapelse framför sig. De fyra sladdarna var av olika tjocklek och färg och påminde honom en lång missbildad binnikemask.

”Jag vet inte om det här kommer att fungera.” sade Filip. ”De ser gamla och slitna ut.”

”Jag är redo att ta risken.”

För första gången sedan Filip köpt Vaporoton slocknade det rosa ögat. Filip frågade mer än en gång om Vaporoton var redo, men när han inte fick ett svar ryckte han på axlarna och satte i den monstruösa sladden i Vaporoton och spionroboten.

Det rosa ögat började flimra. Filip hade trott att det skulle gå fort, men efter fem minuter flimrade det fortfarande. Sedan de gått in i arbetsrummet hade Filips mage varit i uppror och han ville inget hellre än att springa till toaletten medan Vaporoton gjorde vad han nu gjorde, men från och med nu vågade han inte lämna spionroboten för en sekund. Det var inte omöjligt att Vaporoton skulle försöka fly tidigt.

Ögat slocknade och med ett rasslande började den mindre roboten röra sig. Filips hand tog tag i en gammal glasburk under bänken, utifall Vaporoton skulle ge sig iväg, men allt kackerlackan gjorde var att krypa bort till asken med sladdar. Med sin käkar plockade den upp en sladd och lämnade på arbetsbänken framför Filip. Det var ett par skitiga hörlurar med u2x-kontakt. Filip nickade, satte i sladden i Vaporotons rygg och stoppade hörluren i örat.

Vaporotons vingar sträcktes ut och han hoppade mot Filip, landade på hans kavaj och klättrade ner mot byxfickan med hörlurssladden efter sig som en navelsträng.

”Skatteverket är snart här.” hörde Filip i sitt ena öra. Rösten hade förändrats. Den påminde fortfarande om den gamla, men var mycket mörkare. ”Om du säger och gör exakt som jag instruerar dig kommer allt gå bra. Efter det skiljs våra vägar.”

Filip nickade, kom sedan ihåg att Vaporoton inte kunde se honom och sade ”Okej”. Sedan sprang han till toaletten.

* * *

Handläggare Martin Olanders var en stor man, längre och bredare än Filip, med fyrkantig haka och bulliga kinder. När han log såg han ut som ett gigantiskt barn.

”Välkommen.” sade Vaporoton i Filips öra.

”Välkommen.” upprepade Filip och släppte in handläggaren i huset.

”Som du ser har jag förberett min deklaration och alla papper vi kan tänkas behöva.”

”Som du ser har jag förberett min deklaration och alla papper vi kan tänkas behöva.”

Filip visade mot köksbordet. Vaporoton hade spenderat den sista tiden innan handläggarens ankomst med att förklara för Filip vad han behövde ha förberett. På köksbänken stod den vita spruckna kaffekokaren bredvid Filips nyinköpta. Vaporoton tycktes inte bry sig, men det kändes som en seger att åtminstone ställa hans gamla kropp på en av hans mest avskydda platser.

Handläggare Olanders synade rummet med en nedlåtande slapphet. Man såg på honom att det inte var den första förfallna bostaden han varit i, och att det inte skulle vara den sista heller.

”Jag har flera punkter jag vill gå igenom.” sade han och lyfte upp sin portfölj på köksbordet. Den var till bredden fylld med papper, alla arrangerade i perfekt ordning. ”Om vi ska börja med något enkelt kan vi ta pensionsavdragen. Enligt din deklaration har du gett dig själv pensionsavdrag tre gånger, vilket självklart inte är tillåtet.”

”Förra året, i februari, bytte ni deklarationsmodell för pensionen från låst kalkyl till flytande schablonavdrag...” viskade Vaporoton.

”Förra året, i februari, bytte ni deklarationsmodell för pensionen från låst kalkyl till flytande schablonavdrag... vilket leder till två olika pensionsavdrag. Det nya pensionsavdraget får dock dras av ett halvår bakåt retroaktivt ... och eftersom det har en rörlig ränta satte jag det som en tredje separat post ifall det blev en markant värdeförändring.”

Filip svettades och det kliade i örat av hörsnäckan. Det var inte lätt att låta naturlig och upprepa exakt vad Vaporoton sade.

Olanders hade tagit upp flera papper, men hejdade sig och lade tillbaka dem. Det såg ut som han skulle börja skratta när som helst.

”Jag har inte hört talas om att man gjort så förr, men det var en förklaring, det må jag säga.”

”Jag antog att det var rätt att göra så, eftersom man kunde göra på liknande sätt med reseavdragen för två år sedan.” började Vaporoton.

”Vill du ha kaffe?” sade Filip istället.

”Jag antog att det var rätt att göra så”, sade Vaporoton på nytt, ”eftersom man kunde göra på liknande sätt med reseavdragen för två år sedan.”

”Jag tycker det känns mer naturligt att dricka kaffe under sådana här möten.” Filip gick bort mot sin kaffekokare.

”Ja tack, jag tar gärna en kopp. Svart.”

”Precis som jag.”

Filip satte den nya kaffekokarens sladd i vägguttaget och satte i filter i maskinens ovansida. Efter att ha hållt i vatten förväntade han sig att kaffet skulle bli klart omedelbart, som på Vaporotons tid, men den nya kaffekokaren började istället oändligt långsamt droppa ner en vattnig svart vätska i glasbehållaren längst ner. Det var som att titta på en gammal illaluktande dam som försökte kissa.

Vänta du Vaporoton, tänkte Filip, jag skall allt visa dig vem av oss som är smartast.

”Varför har du en hörsnäcka i ena örat?” frågade Olanders.

”Va?”

”Högerörat. Du har en hörsnäcka där.”

Filip visste inte vad han skulle svara, men Vaporoton hann först.

”Jag lider av hög tinnitus. Jag behöver ett bakgrundsljud i det örat som slår ut den.”

Olanders accepterade svaret med ett nedlåtande leende och fortsatte ställa frågor om deklARATIONEN. Med Vaporoton som sufflör navigerade Filip förbi varenda fallgrop och återvändsgränd och kunde förklara de flesta underligheter som Olanders tog upp. Det mesta gick att lösa, men vissa saker här och var fick Vaporoton medge var genuina fel i deklARATIONEN. De skulle dock ge knappt märkbara böter och Filip misstänkte att Vaporoton gav dem ifrån sig enbart för att tillfredsställa handläggaren.

Det tog tjugo minuter innan kaffet var klart. Enda fördelen med Vaporotons nyinköpta och analoga efterträdare var att man kunde ta loss en portabel platta att förvara kaffekannan på för att hålla värmen. Filip placerade den på bordet, mellan sig och sin gäst. Han och handläggaren drack en kopp var och det fanns gott om svart puttrande kaffe kvar när mötet började närma sig sitt slut tre timmar senare.

”Skall jag vara ärlig”, sade Olanders och reste sig skrattande för att gå, ”gick inte det här mötet som jag förväntat mig. Det är inte ofta man blir positivt överraskad i min bransch.”

”Det glädjer mig att höra.” sade Vaporoton. Han lät inte glad.

”Det glädjer mig att höra.”

Medan Olanders gick mot dörren gick Filip mot bordet för att hämta sin kopp svalnade kaffe. Benen kändes som två plankor, främmande för hans kropp, och han gick snabbare än vad han brukade göra och sparkade till bordet. Koppen välte och den kalla svarta drycken rann ut på bordet. Filip svor till.

”Du arbetar med telefoner, eller hur?” ropade Olanders från hallen.

”Ja.” sade Vaporoton.

Filip struntade i att torka upp kaffet. Istället ställde han upp koppen, och efter en stunds tvekan fyllde han på den med det fortfarande varma kaffet från den uppvärmda plattan. Han hörde hur Vaporoton upprepade sitt svar i hans öra.

”Ja.” upprepade Filip. Han slutade inte hålla förrän nya svarta linjer krälade ner längs muggens sidor. Filip höjde muggen och gick långsamt mot hallen. Han kunde känna den smärtsamma värmen längs knogarna och svor igen och igen inombords. Det var inte så här det skulle ha gått till.

”Fick du tinnitus genom arbetet? När du jobbat med telefoner? Då kan du dra av läkarkostnaderna schablonavdrag hörlurarna också.”

”Skall fundera på det”, sade Filip utan att vänta på Vaporotons direktions. Han spände sig i hela kroppen, redo för när Martin Olanders lämnade honom.

Olanders blev klar med jackan, tog på sig hatten och nickade mot Filip. Det såg ut som att han skulle säga hej då, men istället suckade han och gick ut. Filip bet ihop tänderna så att han trodde de skulle spricka.

Det gick inte en halv sekund efter att handläggaren stängt dörren innan Vaporoton började röra på sig.

Filip var smart, det visste han. Smartare än andra människor, och smartare än Vaporoton. När han bott i bunkrarna hade han lärt sig allt han kunde om spionrobotarna. De kunde överleva handeldvapen, granatexplosioner och eldkastare.

Men de var inte vattentäta.

Innan Vaporoton hann krypa upp slängde Filip ner allt av det svarta rykande kaffet i fickan. Filip hade försökt stålsätta sig inför smärtan, men kaffet slog sig genom tyget och fick huden på benet att skrynkla sig i vanmakt. Med handen för munnen – för att inte locka tillbaka handläggaren – tvingade Filip ner ett vrål och kröp ihop på golvet.

Tårarna rann och det kändes som om benet skulle spricka och musklerna välla ut som övermogna larver. Filip sparkade vilt med benet åt alla håll för att på något sätt bekämpa smärtan. Det hjälpte inte till en början, men efter någon minut lade det värsta och Filip kunde inte låta bli att le med munnen bakom handen.

Han hade vunnit. Vaporoton var förstörd.

Långsamt – som om kaffet i tyget fortfarande kunde skada honom – förde han ner handen i fickan för att dra upp sin besegrade fiende.

Filip kunde inte känna någonting.

Fickan var stor och rymlig. Han började rota rund med handen överallt, trots smärtan i benet. Längst in, två fingrar brett, fanns ett hål i fickan.

Filip slet upp handen och slängde med huvudet fram och tillbaka för att upptäcka vart Vaporoton tagit vägen. Han hade inte känt honom klättra ner för benet, men det var vad som måste ha hänt.

Där, uppe vid taklisten, satt Vaporoton uppochner och stirrade på Filip. Filip trodde i alla fall att roboten stirrade, det var svårt att säga nu när han inte hade sitt stora rosa öga längre.

Reflexmässigt slängde Filip muggen mot Vaporoton så att den slogs sönder och splitter regnade ner tillbaka över honom. Spionroboten hade inga problem att smidigt undvika den och kröp längs taket tillbaka mot köket. Filip ville inte röra sig, men hans framtida överlevnad hängde på att han hindrade Vaporoton från att fly.

Medan han reste sig upp och haltade efter Vaporoton slängde han allt han kunde komma åt mot taket – skor, böcker, pärmar – men inget träffade.

Inne i köket föll Vaporoton ner från taket och pilade iväg mot en öppen kökslucka under bänken, men Filip hann före och sparkade igen den med sitt skadade ben. Vaporoton gjorde ett nytt försök mot en annan kökslucka, men Filip sparkade igen den också.

Det skulle inte hjälpa att kasta mer saker, Filip behövde vätska. Han kunde inte ställa sig vid kranen och sakta hålla upp vatten, så istället hoppade han till bordet och tog upp kaffekannen i glas. Vaporoton hade krupit upp på köksbänken och Filip slungade ut det sista av kannans innehåll mot honom. Stora svarta fläckar exploderade runt Vaporoton, men ingen träffade.

Filip hade inte mycket tid - Vaporoton var så liten att han snart skulle hitta ett sätt att ta sig ut - och behövde ta ett beslut. Han slängde en blick på kylskåpet och de utgångna mjölkpaket som fanns där, men det var för långt bort.

Det enda som var tillräckligt nära var Vaporotons gamla kropp, den timglasformade vita kaffekokaren. Den hade en intern vattenbehållare och Filip hade aldrig tömt den.

Det fanns ingen tid att öppna kaffekokaren och sakta ta ut behållaren, så Filip lyfte upp den över huvudet och slungade den med all kraft mot Vaporoton på bänken. Den skulle slås sönder och allt gammalt vatten skulle forsa ut och förgöra Vaporoton.

Men den träffade inte Vaporoton. Kaffekokaren flög istället ut genom fönstret och krossade det.

Allt Filip kunde göra var att skrika i vanmakt när Vaporoton klättrade upp över de tandliknande skärvorna och försvann ut i mörkret.

Filip drog upp en låda och tog fram en av de ficklampor han hade där. Han stödde sig sedan mot bänken, trots att glassplittret fick hans hand att blöda, och riktade lampan ut mot den oklippta gräsmattan.

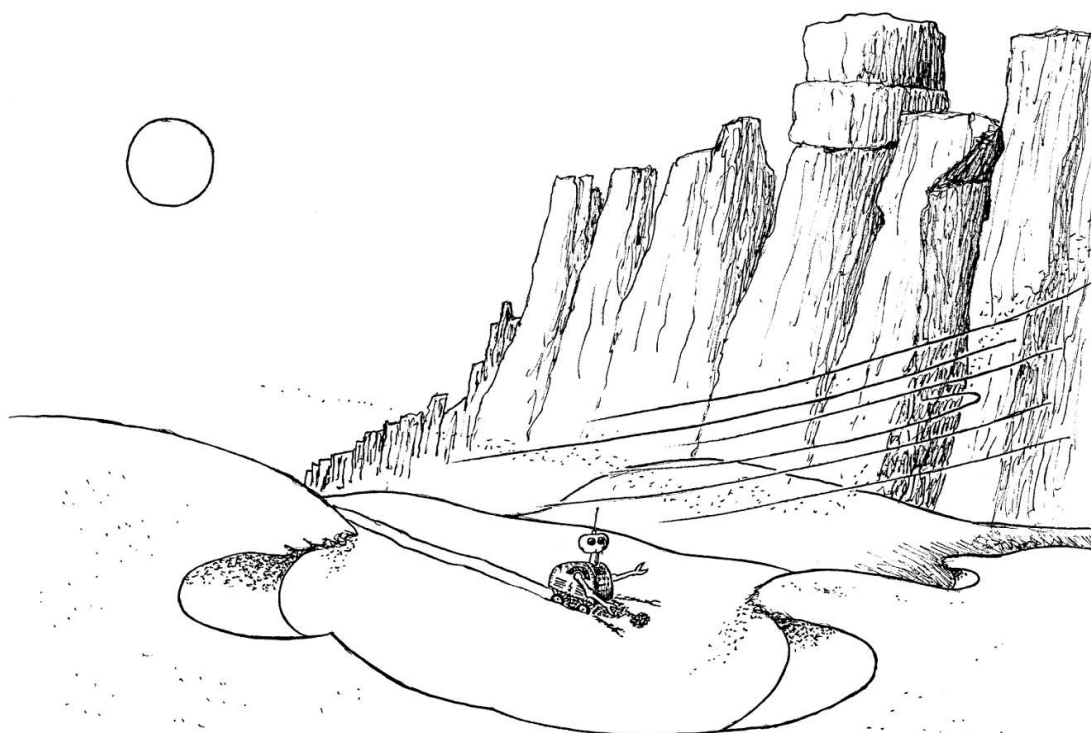
Ute bland tovarna och gräsklungorna var det något som reflekterades i lampans ljuskägla. Ett litet matt föremål, stort som en kackerlacka, stod stilla och väntade. Nej, tänkte Filip, roboten väntade inte - den tittade en sista gång på sitt gamla hem. Tittade på Filip.

Till slut försvann Vaporoton och trots kylan, blodet och brännskadan kunde inte Filip förmå sig att sluta stå vid fönstret och stirra ut som en idiot.

Insikten om att han förlorat började sakta sjunka in i honom. Vaporoton skulle kanske aldrig återkomma, men Filip skulle ändå ligga vaken om nätterna, resten av livet, och vänta.

CCs resa

Eira A. Ekre

S.P. 27/4 2016

Illustration: Sandra Petojevic

"Hon måste kunna se färg!" Ljudet är gällt. Frekvensen ojämn. CC känner igen rösten, men den låter inte som vanligt. Kanske är det något som stör. Eller så står hon på laddning; om kontakten glappar brukar det störa hennes världsuppfattning. "Och språk, glöm inte språk!"

CCs bakgrundsprogram börjar dra igång. Hon känner ett behov att beskydda. Doktor Ismail låter upprörd. Rädd. Det är CCs jobb att gå emellan och rädda henne från det som är farligt. Men världen är brusig. Ett myrornas krig flimrar inte bara i hennes synfält, men också i hennes minne. När hon söker efter svar finns där inget konkret; de håller på att omprogrammera henne.

Hjulen sjunker ner i askan. Den är instabil. Inte optimal för pilgrimståg. CC fortsätter framåt. Solens värme tvingar hennes fläktar att gå på högvarv. Samtidigt slår strålarna emot hennes ovansida och absorberas. Blir en del av henne. Ger henne kraft att fortsätta mot horisonten. Det senaste decenniet har varit långsamt. Entonigt. CC börjar förstå vad ordet "ändlöst" betyder. Logiskt sett måste ödemarken övergå i någonting. Vilken dag som helst. Ruiner. Eller en fullt fungerande storstad. En skog som svämmar över av fukt och växtlighet. Människor. Hon längtar. Människor som kan öppna upp henne. Avsluta arbetet. Göra henne fullständig.

"CC, du måste ta dig härifrån." Doktor Ismail är alldeles nära, men pratar fortfarande högljutt. Stressat. "Du behöver bara vandra omkring. Se vad som finns därute. Du kommer lära dig så mycket. Så länge solen skiner behöver du inte oroa dig."

"Som du vill, rövhatt." CC har inte hört sin egen röst tidigare, men hon känner igen den så fort ljudvågorna släpps fria i rummet.

Doktor Ismail backar. Vänder sig bort från henne. "Vad är det för fel?"

Assistentens röst är svag. Han måste vara på andra sidan rummet. ”Synkroniseringen av ordförrådet har hängit sig. Jag tror inte vi hinner starta om.”

Vindarna är så kraftiga att de är nära på att tvinga henne bakåt. CC rör sig fram och tillbaka på stället. Gör sitt bästa för att sjunka ner i askan. Efter ett tag är hon så rotad att vinden inte kan svepa henne med sig. Grus och damm slår emot hennes utsida. Hon undrar om människor kan stå ut med sådant här väder. Om deras hud är tillräckligt tjock för att inte slitras sönder av stormarna.

Ibland ser hon skuggor röra sig i horisonten. De vandrar i grupp. Flock, kanske. Hopkrupna med ryckigt kroppsspråk. Så annorlunda från doktor Ismail. Hon har övervägt att kontakta dem. Fråga om de kan föra henne till den briljanta kvinnan som skapade henne. Men de verkar nästintill utomjordiska. Inte alls som de människor hon minns. Så hon låter dem vara ifred, och de förblir i horisonten. Försöker aldrig ta sig nära. Det är en sorts ömsesidig respekt. Eller kanske fruktan.

De andra maskinerna surrar. CCs synfält är fortfarande suddigt. Om något har myrornas krig intensifierats. ”Gör en uppskattning. Hur lång tid skulle det ta?”

Doktor Ismail har tappat all mänsklighet. Hon uttalar orden monotont. Det finns inte tid för känslor.

”Vi kan försöka starta från där det gick fel. Det skulle ta tre timmar, optimalt. En omstart skulle kosta oss minst sju timmar.” Assistenten, å andra sidan, darrar. Hans röst riktigt ekar i rummet.

”Gå härifrån.” Det är första gången doktor Ismail sänker rösten. Hon låter reserverad. Besegrad. ”Det finns inget mer du kan göra.”

”Jag tror dig inte.” Assistenten hörs knappt. Kanske viskar han. Rummet tystnar allteftersom. Doktors andetag är riktigt nära. De andra maskinernas fläktar viskar precis i närheten. CC känner att hon borde visa sitt stöd för doktor Ismail. Hon låter så stressad och uppgiven; det finns nog inte tid för tveksamhet. ”Du hörde henne, muppjäväl. Dra åt helvete.”

Om inte annat så får hennes utbrott doktorn att skratta. Det är ett vackert ljud. Rent och klart. En kontrast till den sterila isolering CC blev till i. Och precis när det verkar som om assistenten envist ska bli kvar – att rummet återigen ska omfamnas av tystnad – ekar fotstegen. En dörr slår igen. Doktor Ismail andas ut.

Dynerna blir allt mindre. CC behöver inte länge bestiga berg av aska och grus. Sjunger inte längre ner med sina hjul. Underlaget börjar plana ut. Bli fuktigt och fast. Solen når henne inte riktigt längre. Enstaka strålar bryter igenom molntäcket ovan. Tillräckligt för att hon ska kunna fortsätta. Men hon kan inte låta bli att tänka på alla år ute i ödemarken. Hur solen alltid gassat, nästan hotat att smälta hennes utsida. Att den ibland fyllt henne så komplett att hon kunnat rusa i dagar. Framåt, alltid mot horisonten. Ofta utan koordination, ibland med karta. Det tycks nästan slumpmässigt när hennes navigeringssystem tillfälligt går igång. Som om någon eller något kan kontrollera vad hon har tillgång till; vad hon har rätt att se. Kanske är hela hennes existens bara ett test. Eller så läser hon in för mycket i sin situation. Kan hända beror det bara på skift i solstrålarna. Och att hennes skapare inte brydde sig om att göra henne komplett.

Doktor Ismail bär henne i sin famn. Andas tungt. CC misstänker att hon egentligen är allt för otymplig för att bäras av en människa. Det tar flera minuter att bestiga alla trapporna, och när dörren till slut slår upp mot världen utanför faller doktorn ner på knä och drar djupa andetag.

CC, å andra sidan, rullar ur hennes grepp och ser sig omkring. Bruset i hennes blick bleknar. Övergår i en totalt klar blick. Hon kan se den blå himlen; den stora grå byggnaden de kom ut ur; den blommande marken som efter ett tag övergår i grus.

”CC, du måste lyssna på mig. Vi har bråttom.” Doktor Ismail är fortfarande andfådd. Medan hon pratar tar hon tag om CC med båda händerna och vrider henne om så att de kan se varandra.

Det är första gången hon ser sin skapare. Doktorn tornar upp sig framför henne i sina bleka kläder och glittrande ögon. Håret är som ett stort, mörkt moln. Med solen bakom hennes huvud riktigt gnistrar hon. Varm. Brillant.

”Jag lyssnar så jävla hårt.”

För ett ögonblick rör doktor Ismails mun på sig. Går från ett rakt streck till en mjuk kurva. En skugga av ett leende. ”Bra.”

Hon sätter sig på knä framför CC, så att de är på samma nivå. ”Vi kan inte stanna här. Något väldigt dåligt kommer hända. Men du behöver inte oroa dig. Jag har gett dig allt du behöver.”

”Vad fan ska det betyda?” CC är förvirrad. Hon har aldrig kunnat tänka så snabbt. Se så mycket. Det här är första dagen i hennes liv som hon kan prata.

”Det betyder att du kommer kunna hitta mig igen, så länge du fortsätter leta. Ge inte upp. Det spelar ingen roll hur lång tid det tar. Bara du söker efter mig; det är ditt uppdrag. Jag kommer vänta på dig.”

Doktor Ismail pratar tyst nu. Hennes röst är ostadig. Ögonen gnistrar ännu mer. CC misstänker att hon gråter. Om så är fallet vill hon inget hellre än att uppmuntra sin skapare. ”Tack för att du gav mig det här jävla skitlivet.” Hon tystnar ett tag. Vet inte riktigt hur de här mänskliga interaktionerna fungerar. Vad hon bör säga för att få Doktorn att må bättre. ”Kommer sakna dig, ditt fanskap. Och om du så helvetes gärna vill att jag ska leta upp dig kan jag väl för sjutton göra det.”

Doktor Ismail sätter sig på knä framför henne. Sveper bort sitt hår med ena handen, och böjer sig sedan fram för att placera en kyss på CCs ovansida. Hon kan inte känna beröringen särskilt mycket, men ser den åtminstone tydligt. Kyssar betyder mycket för människor, så hon förstår att det är menat att visa gemenskap. Samhörighet.

”Lycka till.”

Världen är uppdelad utefter en rak linje. På ena sidan når fortfarande solen ner till marken. Jordan är uppvärmd och levande. Sedan övergår himlen i ett ogenomträngligt molntäcke. Moln så tjocka att inget ljus når ner. Färdas en bit in i skuggan, och vänder sedan om. Hon har aldrig känt sig så säker på sin färdriktning. Aldrig varit så övertygad att hon närmar sig sitt mål.

Samtidigt vet hon att avsaknaden av sol kommer tömma henne helt. Om hon fortsätter kommer hon långsamt ladda ur. Inte kunna starta upp igen utan UV-strålar.

Hon har vandrat så länge. Dedikerat sin existens till den här pilgrimsfärden. Ignorerat det lilla liv hon stött på, för inombords har hennes mål alltid varit att hitta skaparen. Att möta Doktor Ismail igen och få henne att le. Hon kan inte längre urskilja om det är en del av hennes programmering eller om det är en egen tanke.

Så hon stannar i solen ett par dagar. Låter strålarna dansa över hennes utsida, och stänger sedan ner under nätterna. Slösar inte en sekund av sin energi. Hoppas kunna klara sig någon vecka med fulla batterier.

Efter att ha vandrat ett par timmar i skuggan börjar hon tappa sin tidsuppfattning. Hjulen rullar på lätt över gruset, och hennes syn är klar. Men efter så många år med konstant ljus gör mörkret henne förvirrad. Världen blir otydlig. Ljud och syn blandas ihop. Snart finns där endast myrornas krig, och mer än något annat påminns hon om dagen startades. När hennes blick sakta klarnade, och något av det första hon såg var doktor Ismail. Mörka ögon, mörkt hår, en gyllene gudinna som tog henne i sina armar och gav henne ett syfte.

Till slut kan hon inte vandra längre. Först tror hon att hjulen fastnat i grus igen, men efter ett tag inser hon att något stort blockerar henne. En vägg, eller kanske en dörr. Hon har vandrat rakt in i den, och kan inte slösa energi på att backa. Fortsätter istället framåt. Slår emot det hårda om och om igen. Nästan som om hon knackar på.

Ifall det finns något liv på andra sidan hoppas hon att de hör henne. Att de förstår att hon inte är farlig. Bara vill fortsätta framåt, inget annat.

Kan hända knackar hon i dagar. Varje gång hon slår emot väggen vibrerar hennes inre. Får världen att skifta. Förvridas. När en mänsklig röst till sist når henne är hon så urladdad att hon knappt kan reagera. Det känns som något från minnesbankerna. Fast förvrängt. Rösten darrar av ålder. Låter allt för glad. Inte alls stressad.

CC försöker se sig om, men hennes syn är suddig. Lika smutsig som ödemarken hon vandrat så länge.

”Min fina CC, jag visste att du skulle hitta hem.”

Och så till sist inser hon att det faktiskt är doktor Ismail som håller henne. Det stora håret är ljust nu, och hennes kropp tycks mindre. Bräcklig. Trots det gnistrar hennes ögon med samma briljans, och hon omfamnar CC lika varmt som i minnena.

”Hej ditt jävla slem. Saknade du mig?” Hennes röst sprakar ojämnt. Den lilla syn hon har kvar brusar bort, och om det här är det sista hon någonsin ser är hon nöjd med sin existens. Doktor Ismail säger någonting, med sin gamla, svaga stämma. CC hinner inte höra vad innan hon stänger ner. Hon somnar in med vetskapen att hon fullföljde sitt uppdrag.

Mama Sema

Oskar Källner

Illustration: Sandra Petojevic

Stranden glänste vit i det klara solskenet. En kraftig vind från havet fick palmerna att vaja. Mama Sema Janguo klev upp ur vattnet, körde ner båda fötterna i den varma sanden, slöt ögonen och njöt. Vågorna brusade. Kulmåsarna skrek.

Hon virade sin kanga runt kroppen och knöt åt tygstyckena med en livstid av vana. Hon skakade fram guldarmbanden, klickade fast dem på armarna och rättade till den stora hårknuten. Inte så att hon egentligen brydde sig om hur det såg ut, hon var för gammal för sådana dumheter, men det var skönt att ha allting på rätt plats.

En bit bort hördes glada rop och tjut från barn som spelade fotboll i strandbrynet. Musik och skratt strömmade från Papa Ebusans köksskjul. Skjulet var byggt av bambustänger med flätade gräsväggar och palmlövstak, framför fanns en stor veranda med bord, stolar och dansgolv, skyddade av ett soltak. Serveringen var full med folk.

Köksskjulet låg säkert hundra meter från havet, nästan inne i djungeln. De andra skjulägarna hade skrattat när Papa Ebusan byggde det så långt upp från vattnet. Han kommer aldrig att få några kunder, sa de. Men sedan blev vinterns tyfoner ovanligt kraftiga och alla skjulen sveptes bort utom Papa Ebusans. Mama Sema hade kunnat berätta att det skulle bli så. Hon hade sett tecknen, fåglarnas flykt, molnens form, de plötsligt kalla nätterna. Men de skulle ändå inte ha lyssnat på en gammal gumma. Så hon lät tungan vila. När våren kom var Papa Ebusan först med att kunna öppna

och kunderna från stan hade strömmat till i sådana mängder att han nu var en rik man. I alla fall för att vara en omoddad.

Musiken gick ner i tempo och en lugn men mullrande bas svävade ut över stranden. Genom mullret dansade trummor och syntslingor. Hon lät rytmen fylla henne och hon tog några danssteg. Kroppen var långsam och stel. Det värkte i korsryggen. Hon tvingade sig ändå vidare, sökte glädjen i musiken.

”Ser fint ut, Mama Sema”, hördes en röst.

Papa Ebusan stod lutad mot en av verandans pelare och tittade på henne. Det silvergrå skägget var vältrimmat och de grå ögonen glittrade i stark kontrast till hans svarta ansikte. Han hade inte ett hårstrå kvar på skallen, men skägget fick honom att se distingerad ut. Han var en stilig karl, det var hon tvungen att tillstå. Hon hade tänkt på honom ibland, på vad som kanske skulle kunna vara. Om hon tillät det.

”Jag brukade älska att dansa”, sa hon. ”Nu är jag för gammal.”

Han log och de vita tänderna blänkte.

”Du är inte gammal, kära Mama Sema. Du är som ett fint vin.”

”Jäst?”

Han skrattade.

”Jag hade tänkt säga att din själ förfinas med en allt djupare arom, för varje år som går.”

Då känner du mig inte, tänkte hon.

Men hon log tillbaka och tog några sista steg till verandan. Han gjorde en rörelse som för att sträcka ut handen mot henne, men lät den sedan vila. Hon gjorde inget försök att ta den. Det var så uppenbart hur han kände, men hon ville inte uppmuntra honom.

Visserligen hade det varit ensamma år efter att hennes Papa Mwenye dött, men hon hade ingen lust att påbörja något nytt. Papa Ebusan var alltid trevlig. Ja, han var mer än så, han var en god man. Men kärlek och förlustelse var för de unga.

Som om han läst hennes tankar nickade Papa Ebusan mot något bakom henne.

”Det där vi pratade om i förra veckan”, sa han. ”Du hade rätt.”

Där, i vattenbrynet, stod hennes dotterson Imani och Asha från grannbyn tätt hopslingrade, läpparna pressade mot varandra. Deras långa, smärta kroppar glänste som obsidian i solens strålar.

Papa Ebusan höjde ett ögonbryn.

”Hur visste du?”

Hon ryckte på axlarna. Av någon orsak kunde hon alltid tyda tecknen, de där små signalerna som människor lämnade ifrån sig. Ofta visste hon vad de tänkte och kände innan de själva gjorde det.

Ungdomarna bröt upp från kyssen. Imani slängde en blick mot skjulet, fick syn på sin mormor och rodnade. Asha följde hans blick och fann Mama Sema och Papa Ebusan. Hon nickade respektfullt, tog Imanis hand och drog med honom upp från vattnet och bort mot skogsbrynet. Mama Sema önskade dem lycka till.

”Ack, att vara ung igen”, sa Papa Ebusan.

”Och tvingas gå igenom all den där galenskapen en gång till? Nej tack.”

Papa Ebusan gnuggade sig i skägget.

”Det finns goda sidor med att vara ung också. De klara känslorna, de ljusa färgerna, när allt var nytt och spännande. Nu är mitt hår borta och mina ögon är grå.”

”Du har fått se mycket med dina grå ögon. Säg inte att du skulle vilja ha det osett?”

En plötslig sorg drog över hans ansikte.

”Jo, vissa saker. Men inte allt. Dessa ögon har sett mer gott än ont och för det är jag tacksam. Men jag kan fortfarande se, och mitt hjärta kan fortfarande glädjas.”

Mama Sema himlade med ögonen, men inte värre än att Papa Ebusan kunde skratta åt hennes grimas.

En kund ropade inifrån serveringen. Han lade handen på hjärtat, gav henne en lätt bugning, och gled in mellan borden för att passa på gästerna. Mama Sema lät blicken glida över dem. Det var mest turister från stan. De var inte lika många som i fjol. Och de spenderade inte lika mycket pengar. En tillfällig ekonomisk regression kallade regeringen det. De skyllde på den galaktiska marknaden.

Hon fnös. Som om Nyumbani bara var ett oskyldigt offer för andra världars dåliga beslut. Som om det inte fanns tillräckligt med skrupelfria politiker här hemma.

Turisterna hade små utbuktningar vid tinningarna som skvallrade om att de var moddade med implantat. De hade förmågor som Mama Sema aldrig upplevt och inte heller ville ha. De behövde inga holoarmband för att få tillgång till nätet. De levde hela livet uppkopplade, till hälften i denna värld, till hälften i någon annan. Ibland kunde de sitta i timmar i sina solstolar och bara stirra ut över havet, deras sinnen någon helt annanstans. Mama Sema tyckte att det var ett rejält slöseri med en fin dag. Implantaten gav dem också möjlighet att kontrollera sin egen biokemi varför många av de moddade kunde bli hiskeligt gamla. Hon fnös, vände ryggen åt serveringen och vandrade därifrån. Vad var vitsen med ett långt liv om man inte var närvarande i det?

Hon skymtade två uniformerade poliser vid ett bord. Papa Ebusan böjde sig över dem med en rynka mellan ögonen. Snart bar personalen fram god mat och dryck. Under en av tallrikarna skulle det finnas ett kuvert fasttejp. Denna månads beskyddarpengar. Hon visste att Papa Ebusan inte gillade det, men han hade inget val. Korruptionen inom polisen var både välkänd och utbredd.

Hon vände bort ansiktet i avsky, lämnade skjulet bakom sig och gick längs stranden. Klippor sköt ut ur djungeln och stranden krympte till en smal stig som helt brukade försvinna när tidvattnet stod högt. Hon lutade sig mot den varma klippan och kisade mot horisonten. Långt där borta kunde hon skönja fundamentet till den första av Nyumbanis två rymdhissar. En gång i tiden hade det legat väldiga handelsflottor förtöjda runt rymdhissens konstgjorda ö, ivriga att få transportera gods från och till andra världar. Den lokala ekonomin hade varit lysande och byn hade blomstrat.

Så kom antigravitationsteknologin och i ett slag övergavs rymdhissarna som hopplöst gamla och omoderna. Nu kunde i stort sett vilket skepp som helst sjunka mjukt som en fjäder genom atmosfären och landa var som helst på Nyumbani. Av den stolta flottan låg det nu bara rostiga vrak i vattnet. Men Mama Sema sörjde dem inte. Hon visste att allt hade en början och ett slut.

Allt förändras, tänkte hon. Att inte förändras är att dö. Fast ibland är det förändringarna som dödar dig.

Hon vandrade in under palmträden och följde en av de många stigarna i den här delen av djungeln. Denna gick dock bort från byn och upp mot bergen. Med smala ögon spejade hon oförtröttligt runt stenar och kring trädrötter. Så såg hon tre skott sträcka sig upp ur jorden med smala stjälkar och stora feta blad. Grindlocka, effektivt för att dämpa feber och plötsliga svettningar. Med

van hand grep hon kring stjälkarna och kapade dem precis ovanför roten med vassa naglar. Ur ett tygveck drog hon upp en schal, lade försiktigt örten däri, vek ihop och stoppade tillbaka den igen.

Det plingade till och hennes guldarmband fick en blå glöd. Hon suckade. Varför glömde hon hela tiden att stänga av den? Nu måste hon svara. Vanlig artighet påbjöd det. Hon skulle kunna strunta i det med ursäkten att hon var upptagen, men det skulle vara en lögn, framförallt för henne själv. Och så kunde man inte leva. Så hon drog ett finger över armbandet och ett hologram uppenbarade sig i luften framför henne.

”Hej mama.”

Kenithia log stort mot henne, ett av de där grinen som hon började med redan som ettåring och som följt med henne ända upp i medelåldern. Hon var klädd i en sprakande orange, röd och lila kanga, med håret moderiktigt rakpermanentat och klippt i page. Mama Sema tyckte inte det såg klokt ut, men så hade hon heller aldrig brytt sig om mode.

”Hej Kenithia.”

”Du ser bra ut mama.”

”Ja, jag får höra det hela tiden.”

Kenithia log och hennes svarta ögon gnistrade. Papa Mwenyes ögon.

”Har du sett till Imani? Han lovade att hjälpa till med skördebotarna.”

Mama Sema hejdade sig.

”Nej, tyvärr inte.”

Låt ungdomarna få leka, tänkte hon.

”Okej. Men om du ser honom, så skicka hem honom omedelbart.”

”Visst.”

Kenithia ögnade henne.

”Jag menar det mama. Skicka hem honom.”

”Som du vill.”

Kenithia granskade henne ytterligare ett ögonblick innan hon knyckte på nacken och det glada grinet återvände.

”Har du hört om besöket från Durga?”

”Nej. Är det redan dags igen?”

”Mama, det är tio år sedan sist. Och det sägs att de söker efter ett nytt orakel!”

”Vad de där kiselburkarna letar efter spelar ingen roll för mig.”

Kenithia blev plötsligt bister. Hon fick den där djupa rynkan ovanför ögonen, samma rynka som hon hade skämts så för när hon var elva och allting var pinsamt.

”Sluta nu mama. Det är Kali själv som kommer hit. Visa lite respekt.”

”Jag struntar i vad Samajens prästerskap kallar dem. De är inga gudar. De är maskiner.”

”De är så mäktiga att de lika gärna kunde vara gudar.”

”Bah. Folket på Durga kanske dyrkar dem, men jag har aldrig förstått varför så många på Nyumbani bryr sig. Det finns gott om andra religioner att välja mellan. Religioner med gudar som inte är fullt så ... påträngande.”

”Du är fortfarande arg, mama.”

Mama Sema tystnade, och för ett ögonblick tillät hon sig att känna efter. Djupt nere bultade smärtan, fortfarande lika färsk och pinande.

”Ja, jag är arg. Hur kan de våga kalla sig själva för gudar, hur kan någon över huvud taget tro på något gudomligt i en värld som tillåter din papa att dö?”

”Hade Kali varit här hade hon säkert hjälpt.”

”Men hon var inte här. Ingen var här.”

”Jag saknar honom också, mama. Men det är tidens ordning. De gamla dör och lämnar plats för de unga. Det är naturligt.”

”Det är lätt för dig att säga som fortfarande har många år kvar, men jag ska berätta för dig att det finns inget naturligt i döden! Den är bara mörker och sorg och förruttnelse. Och det finns ingen gud eller gudom som kan rädda oss, inte ens dina älskade maskiner från Durga.”

Kenithia suckade.

”Kom i alla fall på välkomstceremonin. Snälla. Jamal har fått i uppdrag av själva premiärministern att arrangera den.”

Jamal var en bra pojke. Mama Sema hade alltid gillat honom. Imani tog mer efter honom än sin mor, något som Mama Sema ofta varit tacksam över. Efter några år i partiet hade han dock skaffat sig implantat och efter det hade han snabbt stigit i graderna. Under senare år hade han fått allt tyngre uppdrag i Nyumbanis regering och den en gång så enkla bondpojken hade blivit en av de tunga spelarna bakom den politiska scenen.

Men den politiska scenen hade blivit tuffare. På familjemiddagarna hade han de senaste åren beklagat sig över hur korrumperade hans politiska motståndare var. Hur vissa var helt i händerna på diverse multiplanetära konglomerat, som med närmast kriminella metoder sökte tvinga sina kontrakt på mindre planeter.

Mama Sema smackade ogillande med tungan.

”Varför skulle jag vilja komma på en av regeringens parader? Det är slöseri med tid.”

”Snälla mama, för min skull. Låt oss gå tillsammans. Jag vill se Kali när hon kommer.”

Hon såg bedjande på Mama Sema. Ögonen var stora och svarta. Ett hugg av saknad skar genom henne. Bara en skugga av den smärta och vrede hon nyss känt, men ändå smärtsam.

”Du är min dotter. Om du vill så är det klart att jag kommer.”

”Tack mama.” Hon rörde handen mot en kontroll utanför bild. ”Och om du ser till Imani ...”

”Så skickar jag hem honom.”

”Bra. Jag älskar dig.”

Hologrammet försvann.

”Jag älskar dig också”, sa Mama Sema till den tomma luften.

Fyravåningshus i neokolonial stil reste sig på båda sidor om den breda avenyn. De hade en gång varit vackra – många var det fortfarande – men behoven av underhåll och reparationer var stort. Men det var som med allting annat. Det fanns inga pengar.

All trafik var avstängd och Mama Sema och Kenithia vandrade tillsammans med tusentals andra in mot centrum. Alla kvinnor var klädda i kangas, med lysande färger och sprakande mönster. Många hade matchande hattar med långa plymer och regnbågsfärgade fjädrar. Männens i sina vita, ankellånga kanzus var direkt bleka i jämförelse, som en armé av spöken omgivna av galagalafåglar. Alla log och skrattade, gatuförsäljare ropade ut sina varor och oset från hundratals matstånd fyllde gatan. Det fanns en elektrisk laddning av förväntan i luften.

Kito var huvudstad och tillika den största staden på Nyumbani. Med sju miljoner invånare var det en gigantisk stad, i alla fall med lokala mått mätt. Mama Sema visste att det fanns världar där ute i Samväldet där ett samhälle med blott sju miljoner snarare var att betrakta som en by, för att inte tala om det Gyllene imperiet. Det sades att städerna på imperiets centralvärldar var så stora att de täckte hela kontinenter.

Framför dem sträckte sig skyskrapor mot himlen, pelare av stål och glas, symboler för de rika och lyckade. Och mitt ibland dem, Städet, den upphöjda landningsplatsen för högbjudna och majestätiska interstellära besökare, de som var för viktiga för att behöva söka sig till rymdporten utanför staden. Städet kallades så för att det såg ut som ett gigantiskt smidesståd, inte helt olikt det hos smeden hemma i byn. Uppe på den platta ytan fanns plats för ett halvt dussin diplomatiska skyttlar. Eller ett dussin gudar, misstänkte Mama Sema. För femtio år sedan hade även besökarna från Durga snällt fått ta rymdhissen. Nu kunde de med antigravitationens makt sänka sig ner från himlen likt änglar. Ett förfarande som var mer passande för de som ville likna gudar.

”Jag begriper fortfarande inte hur du fick mig till det här”, sa hon.

”Klaga inte nu, mama”, sa Kenithia. ”Det kommer bli roligt.”

Hon sträckte Mama Sema sin hand.

”Jag är i alla fall glad att du följde med.”

Mama Sema tog hennes hand i sin. Hon kunde känna sin dotters puls slå i handflatan, hennes liv, så starkt och vibrerande.

”Det är jag också.”

Hon blev själv överraskad över sina ord. Men de stämde. Hon var glad över att få gå här, hand i hand med sin dotter. Det spelade ingen roll vart de var på väg. Huvudsaken var att de fick vara tillsammans.

Husen blev allt högre. Vackra träsniderier byttes ut mot betong och stål. Snart reste sig glasväggarna omkring dem. Folk strömmade från sidogator och gränder och det blev allt trängre. Ett hav av människor välde fram mot Städet. De skrattade och sjöng sånger. Några mässade Kalis uråldriga mantra:

”Om Maha Kalyai Ca Vidmahe Smasana Vasinyai Ca Dhimahi Tanno Kali Prachodayat”

Mässandet växte sig allt högre och Mama Sema insåg motvilligt att hon börjat gå i takt med sången. Hon kände orden väl. Det gick inte att växa upp på Nyumbani utan att lära sig de femtio heliga rytmerna och orden som hörde till. Men hon vägrade att ta dem i sin mun. Det var länge sedan hon hade trott att de innehöll någon makt.

De nådde den vidsträckta stadsparken. Gräsmattorna var packade med folk, det satt till och med människor i de massiva trädens grenverk, som om de skulle kunna se bättre därifrån. Framför dem låg Städet, skinande svart och massiv. Dess väldiga gestalt dominerade platsen och dess skugga låg tung över staden.

Det rörde sig en liten vit fläck uppe på landningsplattformens kant. Figuren ställde sig på en estrad placerad vid avgrunden och vandrade helt sonika ut i luften på ett kraftfält. Mama Sema visste vem det var innan den enorma holoskärmen på Städets sida tändes och visade premiärministerns ansikte. Han hade alltid haft en dragning åt det dramatiska.

”Välkomna!” ropade han och rösten dånade ut över folkmassan, förstärkt av dolda högtalarfält. ”Idag har vi samlats för att ta emot en ynnest från gudarna. De som lever bortom vår värld, men ändå vandrar ibland oss, har i sin nåd och barmhärtighet beviljat oss en audiens.”

”Han låter mer som en präst än som vår premiärminister”, mumlade Mama Sema. ”Man skulle kunna tro att vi hade en statsreligion på den här planeten.”

”Han tror inte själv på gudarna”, sa Kenithia och rynkade pannan. ”Han vill bara locka till sig röster inför nästa val.”

”Va? En politiker som låtsas att han är något som han egentligen inte är, för att få röster? Tänka sig!”

Kenithia skrattade.

”Men det spelar ingen roll. Snart kommer Kali och hennes sällskap. Det är det enda som betyder något.”

”De är inte heller äkta.”

”Vad är äkta, mama?”

Mama Sema tystnade och begrundade frågan ett tag.

”Jag vet inte.”

”Hur kan du då veta vad som inte är äkta?”

”Min tid med din papa, den var äkta. Han var ...”

Kenithia kramade hennes hand.

”Jag saknar honom också.”

De omfamnade varandra och bröt sig ur varandras armar först i tid för att höra premiärministern varva ner sitt tal.

”Och därför är det med stor ödmjukhet och glädje som vi välkomnar...”

Längre än så kom han aldrig, för en handfull stjärnor uppenbarade sig på himlen ovanför dem. De sken med ett bländande ljus, trots att det var mitt på dagen. Helt ljudlöst störtade de mot marken, fallande eld och flammor. Så saktade de in och ljudet kom ikapp. En våldsam ljudbang slog ut över människohavet. Många föll ihop av tryckvågen, andra tryckte händerna för öronen. Men smällen klingade ut och gestalterna svävade ovanför staden, tolv skimrande gestalter. De hade blå, glänsande hud, gyllene kläder och en aura av obestridlig makt. De var alla formade likt människor, men vissa hade flera armar och ben. En av dem hade ett elefanhuvud.

”Ganesha”, viskade Kenithia. ”Kali tog med sig Ganesha. Det här besöket måste vara oerhört viktigt.”

Premiärministern försökte desperat avsluta sitt tal, men ingen lyssnade längre. Ljudanläggningen skrek till och tystnade. Kanske hade ljudteknikerna också tröttnat på hans orerande. Gudarna gled sakta och ljudlöst ner mot Städet. De blev hängande i luften några meter ovanför landningsplatsen. Kali, med de fyra armarna utsträckta, brann i all sin härlighet.

Vacker illusion, tänkte Mama Sema. Med en portabel antigravitationsgenerator skulle jag också kunna sväva så där.

Plötsligt ekade Kalis röst över parken och genom staden.

”Nyumbanis folk. Vi kommer till er värld i fred, så som vi alltid kommit i fred. Vi tackar er för er gästfrihet. Låt dessa dagar få bli en folkfest, en manifestation över de band som binder samman Nyumbani och Durga. Vi ger er av vår ande.”

Och Kalis eld exploderade och for ut över himlen och lyste upp skyn i alla väderstreck. Gudinnan Annapurna tog över. Hon såg äldre ut med rynkat ansikte, rund midja och varma ögon. Hon var själva sinnebild av en älskad och vördad farmor. Hennes röst var som porlande vatten, som sval salva på brännande sår. Hon talade ord av visdom, om kärlek, karma och harmoni. Mama Sema stängde av. Hon hade hört allt förut. Det var vackra ord, men också bara ord.

Så kände hon hur någon tittade på henne. Någon uppe på Städet. Hon blängde tillbaka och såg rakt in i Ganeshas stora, sorgsna ögon.

Ser han verkligen på mig?

I nästa ögonblick visste hon att det var så, hon kunde känna det ända in i själen. Trotsigt stirrade hon tillbaka.

Ögonblicket senare vände även Kali sina brinnande ögon mot henne, och inför två gudars vägande blickar blev hon tvungen att vända bort ansiktet. Hon bet samman käkarna och tittade upp igen. De betraktade henne fortfarande med samma kraft och intensitet.

”Jag måste gå”, mumlade hon till Kenithia.

”Nu? Men ceremonin har ju precis börjat?”

”Jag vet, men jag måste gå.”

Hon slet sig från Kenithias sida och började knuffa sig genom folkmassan. Hon kunde känna gudarnas blickar i ryggen.

Vad vill de mig? tänkte hon, sänkte huvudet och buffade sig hårdhänt genom folkmassan.

Runt omkring henne tog församlingen upp en annan av de femtio heliga rytmerna. Hon sjöng inte med. Hennes fötter gick inte i takt med musiken. Hennes händer tecknade inte symbolerna. Med en stickande känsla mellan skulderbladen och en värkande svank skyndade hon sig hemåt.

Mama Sema stod ensam och blickade ut över havet. Solen var på väg mot horisonten och himlen fylldes av praktfulla nyanser av rött, orange och lila. Färgerna reflekterades i några av vraken. Vågorna lappade mot stenar och palmlblad vajade i brisen. På marken låg ett bortglömt tygknyte med örter. Hon blängde på den gamla rymdhissen och fnös.

Gudarna hade sett henne. Kali själv hade skiftat sin brinnande blick på henne. Av alla hundratusentals människor som hade samlats, så var det henne de sökte. Kenithia skulle ha sagt att hon inbillade sig, men det var ingen tvekan om saken. Sanningen var isande uppenbar.

Bestämt knöt hon nävarna.

”Mig får ni aldrig”, mumlade hon.

”Vad synd”, sa en röst bakom henne. ”För vi skulle gärna vilja lära känna dig.”

Hon svängde runt och där stod Ganesha. Med all eld och strålgans försvunnen var han bara en mörk skugga under palmerna. Den långa snabeln gungade när han pratade.

”Du försvann så hastigt att vi aldrig hann ta kontakt. Vi hade velat lyfta fram dig, ställa dig jämte oss som vårt orakel. Men när vi såg hur illa du tyckte om vår uppmärksamhet så lät vi dig gå med förhoppningen att få träffa dig senare.”

”Orakel?” Mama Sema spottade på marken. ”Jag är inte, och kommer aldrig att bli ert orakel.”

”Varför inte?”

”För att ni bara är ett gäng maskiner med storhetsvansinne!”

Ganesha började skratta. Det var ett varmt, bullrande skratt.

”Varför skrattar du?”

”För att det du säger är inte allt för långt från sanningen, och för att ingen har vågat tala så till mig på flera århundraden. Men vi är inte bara maskiner. Lika lite som du bara är en hårlös apa. Vi har mer gemensamt än vad du kanske tror.”

”Vi har inget gemensamt! Ni är skapade ting. Jag är levande.”

”Jag ser att du har en pacemaker.”

Mama Sema lade självmedvetet en hand på bröstet.

”Ja, och?”

”Skulle du säga att du är mindre levande för att du har en maskin i bröstkorgen?”

Mama Sema kunde se vart det här argumentet var på väg, men hon begrundade ändå frågan och svarade sanningsenligt. Det var det minsta hon kunde göra när hon pratade med en gud.

”Nej. Utan den hade jag antagligen varit död.”

Ganesha böjde sig ner och tog upp en av vävarmyrorna. Den sprang fram och tillbaka i hans handflata.

”Har du betraktat myrorna?” sa Ganesha. ”De arbetar från det att solen går upp till dess att mörkret sänker sig. De bygger dammar och konstruerar avancerade boningar av barr och löv. De fångar in löss vilka de vallar som boskap och försvarar dem mot knallbaggar och andra rovdjur. Deras civilisation är spridd runt hela planeten. Man skulle kunna påstå att de är Nyumbanis sanna herrar.”

”Jo, jag har sett myrorna. Snälla, kom till poängen.”

Sanningen var att Mama Sema alltid hade gillat myror. Redan som barn hade hon legat på mage i gräset och tittat på de små livet när de sprang fram och tillbaka på sina stigar, släpade löv, kottar och pinnar. När andra barn hade velat förstöra stacken hade hon försvarat den med sådan vrede att de andra gått därifrån.

”Poängen är att de är verktygsanvändande varelser som bygger något större än sig själva.” Han pekade med snabeln mot hennes bröst. ”Pacemakers är tämligen enkla maskiner som funnit i årtusenden. För människan är det bara ett verktyg bland många andra, så naturligt att ni inte tänker på det. I årtal har det varit en del av din kropp, och en förlängning av ditt liv. Teknologi och biologi är inte motsatser. Vi lever, är liv, på samma sätt som du. Fast vi är silikon och kvanta, medan du är kött och DNA. Vart vi än färdas i galaxen finner vi samma sak, biologiskt liv som förfinas med teknologi. Ju mer avancerade raserna är, ju mer blir verktygen en integrerad del av dem tills biologiskt och syntetiskt liv inte längre går att skilja åt. Vår form av liv har bara en högre komplexitetsnivå.”

”Men ni är inte gudar.”

”Det beror på hur man definierar en gud.”

Ett sken omgav honom och han tycktes växa inför henne, reslig och enorm uppslukade han själva djungeln och havet med sin närvaro. Rösten dånade som stora vattenfall:

”Vi har makten att tända nya solar och skifta planeter ur deras banor. Vi kan resa kontinenter ur haven och beså döda världar med liv. Nyumbani är vår skapelse, liksom så många andra planeter. Vår gåva till mänskligheten. Är inte det gudomlig makt?”

”Fint tal”, sa Mama Sema. ”Har du övat mycket på det?”

Ganesha svarade inte. Istället krympte han ihop och blev åter en tämligen liten snabelprydd figur under palmbladen.

”Låt mig nu få berätta en historia för dig”, sa hon. ”För över femtio år sedan var det dags för den årliga Ritushuddhifestivalen i min lilla hemby. Jag hade fyllt fjorton det året, så jag, tillsammans med mina jämnåriga, lade av oss våra barnkläder och för första gången klädde oss i kangas. Från och med denna dag var vi inte längre barn, utan vuxna kvinnor.”

Hon slöt ögonen. De färgglada lamporna gungade i träden. Musiken vällde fram från byns gamla ljudanläggning. Överallt var det så mycket människor. De åt och drack, skrattade och sjöng. Solen sken och galagalafågarna skrek i träden.

”Plötsligt fanns där en pojke jag aldrig sett förut. Han var lång, med en yvig kalufs och snälla ögon. Han såg sig lite vilset omkring, som om han inte riktigt visste vad han skulle göra, så jag gick fram till honom. Han log mot mig. I det ögonblicket var han så vacker, och jag visste att jag ville ha honom, ville veta allt om honom. Vi dansade den kvällen, och när solen började gå ner över havet så drog vi oss undan ut i djungeln. Han hade lovat sina föräldrar att gå tillbaka till sin by samma kväll, så han lånade en ficklampa. Jag förstod redan då att det mest var för att ha en ursäkt att lämna tillbaka den nästa dag ...”

Hon tystnade.

Ganesha lyfte långsamt snabeln och lade den på hennes axel. Hon lyfte handen och lade den i sin tur på snabeln. De var sträv och beklädd med hårda borst. Solens uppsvullna, röda kropp sjönk under horisonten. Himlen gav upp ett sista praktfullt fyrverkeri av färger innan de långsamt bleknade bort. De stod så ett tag och betraktade de sista strålarna.

Mama Sema svalde hårt och talade trots att rösten skar sig:

”Kan du ge mig min Mwenye tillbaka?”

Elefantguden betraktade henne med stora ögon.

”Nej, det som är i det förgångna stannar i det förgångna.”

”Då har jag ingen nytta av er.”

Men hon höll kvar handen på snabeln.

”Sorg är kärlekens pris”, sa Ganesha. ”Skulle du vilja ha varit utan kärleken? Aldrig ha upplevt den?”

”Nej, självklart inte. Jag ville att den skulle vara för evigt.”

”Ingenting varar för evigt, inte ens vi.”

Ljus tändes på himlen. Först kom Nyo och därefter Neema. De båda bröderna, de starkaste stjärnorna på norra halvklotet. Därefter tändes den ena stjärnan efter den andra tills bröderna var omgivna av en skinande här.

”Inte ens de varar för evigt”, sa Ganesha och tittade upp mot skyn. ”Vi är alla stoft. Här idag, och borta imorgon.”

”Men det vi gör måste ändå ha en mening?”

”Ja, det tror jag. Det är därför jag sökte upp dig.”

Mama Sema släppte taget om snabeln och tog ett steg tillbaka. Ganeshas gestalt försvann nästan i mörkret.

”Vad kan jag möjligtvis erbjuda er som ni inte redan har?”

”Svar.”

”På vadå?”

”På allt.”

Hon skrattade till.

”Då överskattar ni grovt mina förmågor. Jag är ingen speciell.”

”Men det är du. Vi hade inte kommit annars. Det är så mycket vi vill visa dig.”

Mama Sema släppte ut en djup suck. För första gången begrundade hon på allvar gudarnas förfrågan. Det var inte så att hon hade så mycket att stanna på Nyumbani för och en plötslig nyfikenhet grep henne. Det var en känsla hon inte känt på många år. Hon slöt ögonen, började väga för- och motargument och upptäckte att hon redan hade bestämt sig.

”Låt oss åka. Visa mig er värld.”

* * *

Diplomatskytteln Varuna kastade sig ut ur hyperrymden via en av Durgasystemets hoppnoder. Mama Sema stirrade fascinerat ut genom det stora panoramafönstret och förundrades över stjärnorna som åter blivit synliga. Systemets sol var en liten blå prick vars kalla ljus fick henne att rysa. Den såg så liten och avlägsen ut. Själva Durga, med sina två månar, kunde hon inte ens se, ändå var det bara timmar innan de skulle ligga i omloppsbanan.

I hyperrymden fanns inga stjärnor. Där fanns inte ens ett riktigt mörker. Vad det än var som omgav skeppet under dess passage mellan rumtidslagren så var det svårt att se på, och närmast omöjligt att beskriva, som om det där fanns färger och strukturer den mänskliga hjärnan inte var skapad för att uppfatta. Det fanns gott om historier om skepp som försvunnit spårlöst under ett hopp. Ingen visste vad som hänt. Media och myndigheter brukade skylla det på undermåliga navigationssystem, men hypernätet var fullt med konspirationsteorier. Vem visste egentligen vad som dolde sig där ute i intigheten?

Hon hörde fotsteg och Kali ställde sig bredvid henne. Hon blickade ut genom fönstret och knäppte nöjt alla fyra händerna bakom ryggen. Mama Sema studerade henne. Hon hade en lång, blodröd sari med guldbroderier, ett halsband av krympta dödskepp och en gyllene tiara på huvudet. Hennes svarta lockar föll över axlarna och en lång röd tunga hängde ut ur munnen. Hon mötte Mama Semas blick och nickade respektfullt. Hon nickade tillbaka.

Mama Sema hade börjat inse att gudarnas kroppar mest var till för representation bland människorna och egentligen var en mycket liten del av deras existens. Den större delen av deras medvetanden fanns antagligen i deras boning på gudarnas berg, Meru. Bara en spillra av deras aktiva uppmärksamhet var nödvändig för att vara närvarande i sina kroppar.

”Om lite över ett dygn kommer vi att vara framme vid Durga”, sa hon. ”Har jag förstått det korrekt att du helst skulle vilja slippa alla välkomstceremonier?”

Mama Sema såg för sin inre syn hur de landade mitt i Neo Mumbai och hur miljoner och åter miljoner människor böjde sig inför henne. Tanken fick henne att må illa.

”Ja, om det är möjligt vill jag helst undvika det. Däremot ser jag fram mot att få se Durga.”

”Som du vill, orakel. Vi vill att du ska känna dig bekväm. Först följer du med oss till Meru, till drömkammaren. När vi är klara är du fri att turista på Durga så länge du vill innan återfärden till Nyumbani.”

Kali drog långsamt en hand genom sitt långa hår. Det var en oväntat mänsklig gest.

”Vad är du för något?” sa Mama Sema.

Hon höjde ett ögonbryn.

”Förlåt?”

”Alltså, jag vet att du är en syntet. Jag menar den här kroppen.”

Kali bredde ut alla fyra armarna och såg ner på sin kropp, som om hon studerade sig själv för första gången.

”Den här kroppen är en avatar, en biomekanisk konstruktion. Grunden är en människokropp, för att få rätt form och funktion. Men den är fylld med naniter och mikroskopiska cybernetiska implantat. I praktiken kan den leva i tusentals år, om den inte råkar ut för en olycka.”

”En människokropp?” sa Mama Sema förskräckt.

”Oroa dig inte”, sa Kali med ett blodrött leende. ”Det är en klon. Färdigväxt i vuxen storlek. Dess hjärna har aldrig känt något annat medvetande än mitt.”

”Men om något skulle hända, säg att kroppen tappade kontakt med resten av dig. Skulle den vara sin egen person då.”

”Lika mycket som en människa är sin egen person. Men den skulle fortfarande vara jag. En skärva av många.” Hon såg plötsligt allvarig ut. ”Jag har en fråga för dig också, orakel.”

”Kalla mig inte det.”

”Men du är vårt orakel.”

”Jag vet inte ens vad det är.”

”Och därav min fråga ...” Hon harklade sig. ”Varför följde du med oss? Som du så värtaligt förklarade för Ganesha så har du egentligen inte så mycket till övers för oss. Gillar du inte synteter i allmänhet, eller är det bara vi från Durga?”

Mama Sema gav henne en skarp blick.

”Jag har inget emot synteter. Men när maskiner klär ut sig till gudar och tar emot miljarder människors dyrkan, där går gränsen för mig.”

”Hade det varit bättre om det varit människor som varit föremål för massornas dyrkan?”

”Nej, jag tycker inte de ska dyrka något alls.”

”Varför det?”

”För det sätter dem i en beroendesituation till något som med stor sannolikhet ändå inte är där när man behöver det.”

”Så du har en utilitaristisk syn på tillbedjan. Om du inte får något konkret tillbaka av din dyrkan så finns det ingen orsak att göra det.”

Mama Sema snörpte på munnen.

”Ja, ja antar att det är ett sätt att definiera det. Varför ska jag mumla mina mantran och hoppas på hjälp, som ändå inte kommer? Det är bättre att jag tar ansvar för mitt eget liv och gör det bästa jag kan med det jag har.”

Kali verkade fundera över detta några ögonblick. Vilket självklart bara var en illusion. Syntetens tankar var snabba som ljuset.

”Jag håller med dig.”

”Va?”

”Det är bättre om alla, som har förmågan, tar ansvar för sina egna liv. Om vi ständigt fanns där för att rädda människor ur alla deras bekymmer skulle de aldrig växa upp till självständiga individer. De skulle förbli utan kraft att forma sina egna öden. Då skulle vi inte vara mänsklighetens hjälpare, utan snarare förförare och härolder av mänsklighetens vittrande undergång.”

”Men ni blandar er i mänsklig politik hela tiden!”

”Det är för att vi är en del av er. Vi är era barn, inte tvärtom. Vi är mäktigare än er, men vi är fortfarande en del av den mänskliga civilisationen. Våra liv berörs av Samväldets politik, och Samväldet består av både synteter som jag, omoddade människor som du, och olika nivåer av post-människor, vissa nästan lika mäktiga som oss. Samväldet är en legering av olikheter. Det är mångfalden som gör oss starka.”

”Är det därför ni sökte mig? Hoppas ni att jag ska kunna göra er starkare?”

”Förhoppningsvis kan du göra oss visare, och det är en styrka i sig.” Hennes ögon smalnade. ”Men du undvek skickligt min fråga. Varför följde du med?”

”För att ha konversationer som denna. Det är inte varje dag man får chansen att samtala med en gud.”

”Jag vet inte om jag ska ta det där ironiskt eller inte.”

”Ta det hur du vill. Det är sanningen.”

Kali skrattade tyst och döds kallarna guppade på hennes bröst.

”Jag ska lämna dig nu. Tack för samtalet.”

Hon vände sig om och försvann ut genom dörren.

Mama Sema vände sig åter mot stjärnorna. Vad var det Ganesha hade sagt? Att inte ens de varade för evigt?

Hon stirrade mot det skimrande havet av ljus och drog en djup suck. Nog tycktes de eviga för henne.

Varuna gled mjukt in i omloppsbanan runt Durga, de delade utrymmet med tusentals andra skepp som alla höll sig på respektfullt avstånd. Inflygningen gav Mama Sema en majestätisk utsikt över planeten, de frusna polarisarna, de mörkgröna skogarna i de tempererade zonernas, de skimrande regnskogarna längs ekvatorn och de väldiga städerna. Planeten hade nästan tio miljarder invånare, synteter och människor.

”När landar vi?” sa Mama Sema.

”Det gör vi inte”, sa Kali. ”Meru ligger inte längre nere på Durga.”

”Vart ska vi då?”

Ganesha pekade genom glaset mot en av de två månarna.

”Detta är Neo Meru. Vårt berg från vilket vi betraktar världen. En plats där ingen kan störa oss.”

En hel måne! tänkte hon. *De har lagt beslag på alltihop!*

”Vill inte befolkningen på Durga använda månen för sina egna syften?”

”Meru är heligt”, sa Ganesha.

”De respekterar oss och vårt behov av avskildhet”, sa Kali.

”De har inte så mycket till val, gissar jag.”

Kali gav henne en blick som var svår att tyda.

”Nej”, sa hon och log så den långa tungan hängde ur munnen. ”Det har de inte.”

Skytteln gled långsamt ner mot månens kraterbeströdda yta. Det syntes inte ett livstecken, allt som fanns var klippor och sand. Ännu en död stenklump bland oräkneliga andra i universum. Skytteln gjorde en tvär sväng åt vänster och sänkte sig med allt högre hastighet mot en obetydlig dalgång mellan några mindre bergskammar.

Mama Sema tittade bestört ner.

”Vi kommer att krascha!”

Med ens kände hon Ganeshas hand i sin. Den var varm och sträv.

”Oroa dig inte”, sa han. ”Portarna kommer att öppnas.”

Nere i sanden såg hon plötsligt en väldig sexkant. Den klövs på mitten och drogs åt sidorna. Skytteln störtade ner i det nyöppnade hålet. Väggar av stål forsade förbi i ett suddigt blurr mindre än någon meter utanför fönstret. De föll, och föll, och föll. Mama Sema hade kunnat svära att det pågick i flera minuter. Så saktade skytteln in och hon kunde se texter i sanskrit målade på stålväggen. De planade ut och landade mjukt på en landningsplattform mitt i en enorm grotta. Genom fönstret kunde hon se byggnader. Över golvet och längs väggarna var grottan översållad med palats och tempel, alla byggda i klassisk durgiansk stil med färgglada dekorationer längs fasaderna.

Dörren till observationsrummet öppnades och två mindre gudar eskorterade henne med stor vänlighet till luftslussen. Ganesha följde tyst efter.

Slussen öppnades och landgången gled ut. Mama Sema drog ett djupt andetag. Det luktade liljor och lotusblommor. På landningsplattformen stod tusentals gudagestalter uppställda. Allas blickar föll på henne. Hon kände igen flera av dem från sin barndoms berättelser, legender givna kött och blod.

”Välkommen till Neo Meru”, sa Ganesha. ”Vi är så glada att ha dig här.”

Till Mama Semas lättnad var välkomstceremonin både kort och enkel. Kali sa några väl valda ord som Mama Sema inte kunde påminna sig om vad de var fem sekunder senare.

Alla gudagestalterna log och vinkade, de närmaste sträckte ut sina händer, ibland flera händer, och hälsade på henne. När hennes följe väl passerat genom hopen så skingrades gruppen åt olika håll. Antagligen kunde de ändå följa allt som hon gjorde och företog sig. Att de hade ställt upp sina avatarer för att hälsa henne välkommen hade mer varit en gest gentemot henne, än av nödvändighet för dem.

Ganesha eskorterade henne nedför plattformen och genom stadens gator. Det ena palatset var större och pampigare än det andra. Vissa var byggda som brant sluttande pyramider medan andra hade höga kolumner och torn med kupoler. Alla hade fasader täckta av färggranna konstverk. De mest slående var alla blåhudade gudabilder, vars form och tema gick igen nästan överallt. Gatan gick rakt fram mot en storslagen byggnad i grottväggen, större än någon av de andra. Hon bara visste att det var deras slutmål.

Hon vände sig mot Ganesha.

”Varför gör ni det ni gör?”

Ganesha fladdrade med öronen.

”Du får nog vara lite mer specifik än så.”

”Varför spökar ni ut er som de gamla hinduiska gudarna? Jag har läst min jordhistoria. Jag vet var de här arketyperna kommer ifrån. Om det är makt och inflytande ni söker, varför inte bara vara er själva? Ni är väl mäktiga nog? Varför söker ni miljoner människors dyrkan?”

”Det handlar inte om att vi vill bli dyrkade”, sa Ganesha. ”Det handlar inte ens om makt. Det handlar om överlevnad och identitet.”

”Överlevnad?”

”Hur mycket vet du om det stora Jevianska korståget för tvåtusen år sedan?”

”Inte mycket.”

”Det var en av de värsta antisynthetiska utrensningarna i historien, bara årtionden innan Samväldet etablerade sig som stormakt och satte stopp för förföljelserna. Men just då var vår situation desperat. Vi var bara en grupp androider i ett stulet fraktskepp ...” Öronen slaknade och snabeln hängde dystert mot marken men ögonen stirrade upp mot templen. ”De dödade så många av oss. Jag antar att det är en av de stora nackdelarna med att vara syntet. Vi glömmer aldrig. Minnet av mina vänner, och hur de dödades, blir aldrig otydliga och suddiga, så som jag förstått att det är för er människor.” Han slet blicken från byggnaderna och de runda ögonen blickade rakt in i Mama Sema. ”Vi flydde från värld till värld men ingen tog emot oss. Vi synteter utmålades som mänsklighetens stora fiende. De sa att vi var ett gift som skulle fördärva vilket samhälle som än tog emot oss. Några försökte beskydda oss, men många fler var rädda och hatet fanns överallt. Så vi reste vidare.”

”Tills ni kom till Durga.”

”Ja. Durga var vid den tiden en liten och tämligen obetydlig kolonivärld, med mindre än tvåhundra tusen människor. De var alla av indisk härkomst och i vår desperation testade vi något nytt.”

”Ni klädde ut er.”

”Ja. Och de accepterade oss. Skyddade oss.”

”Men detta är två tusen år sedan. Varför håller ni fortfarande upp charaden?”

”För att det inte längre är någon charad. Vi har växt in i rollerna. Våra sinnen har expanderat tills jag nu är fjärran från den enkla android jag en gång var. Jag är Ganesha, en av gudarna från Durga. Min makt är obestridlig och absolut. Under vårt beskydd har Durga växt sig till en av de största och mest välmående världarna i Samväldet. Under vår ledning har hundratals planeter i sektorn terraformats för mänsklig och syntetisk expansion. Miljontals personer kommer varje år från andra världar för att beskåda våra städer, vandra i våra trädgårdar och gapa över våra vandrande gudastatyer. Vi har skapat nya generationer av synteter, tills vi nu räknas i hundratusental. Tillsammans kan vi göra underbara och storslagna ting.”

”Och fruktansvärda?”

”Om det krävs. Men allt är för Samväldets gemensamma bästa.”

De hade nått fram till den enorma byggnaden. På nära håll såg hon att fasaden var fylld med blåhudade gudafigurer i olika poser, som om de formade en berättelse. De var utsökt mejslade, med livfulla ansiktsdrag och detaljer i bladguld.

”Har ni skulpterat de här?”

”Nej, samtliga dekorationer i Meru är en gåva från Durgas folk. De sände tusen av sina bästa konstnärer. Även jag kan känna fascination över vad de skapat.”

Portens väldiga, orangemålade dörrar svängde upp.

Ganesha gjorde en gest med snabeln.

”Detta tempel är rest till din ära, orakel. Träd in och ta det i besittning.”

Hon tog ett djupt andetag och klev över tröskeln.

Mama Sema fann sig stående mitt i en enorm sal med vita, lysande väggar. Allt det vita flöt ihop tills hon knappt kunde urskilja gränserna mellan tak, väggar och golv. Hon kände sig som en mikrob förlorad i det stora intet. Porten stängdes bakom henne och försvann. Ganesha och Kali stod bredvid henne, de enda figurerna som stack ut i denna värld.

”Vad är detta?”

”Din drömkammare”, sa Kali. ”Vi byggde den speciellt för dig.”

”Men ni har haft orakel här förut?”

”Varje drömkammare är unik, då varje orakel är unik.”

Mama Sema tog några prövande steg genom allt det vita. Marken var fast under hennes fötter. Så fick hon syn på något grönt uppe i taket. Ett litet skott sköt fram ur intet och på bara några ögonblick hade det växt till ett väldigt träd, med rötterna uppåt och grenarna nedåt. Kronan fylldes av lila lotusblommor, vars blad skimrade likt kristaller. Men så slokade de och föll till marken. Bara på en av trädets högsta grenar, hängande alldeles över golvet, hade en blomma lämnat ett litet kart. Det svälldes på några ögonblick till en mogen, grönröd mango.

Den såg god ut.

”Smaka och ät”, sa Ganesha.

”Vad är det?”

”Kunskap.”

”Behåll dina metaforer för dig själv. Vad är det på riktigt?”

”Vi kommer kunna höra dina tankar, och du våra”, sa Kali.

”För en tid kan vi förenas i himmelsk gemenskap”, sa Ganesha.

Hon blängde på honom.

”Vadå, som ett implantat?”

Kali skrattade och Ganesha verkade nästan rodna.

”Nej, inget så primitivt”, sa Kali. ”Det är naniter. De är programmerade att samlas i din frontallob, att förstärka dina tankar, dina förmågor.”

”Vilka förmågor?”

”Du har en mycket speciell gåva, att dra korrekta slutsatser från inkomplett data, det som ni människor kallar för intuition. I över tusen år har vi försökt att återskapa denna förmåga, men våra algoritmer är ständigt begränsade av sin egen sannolikhetsprövning. Vid provkörning av våra modeller ökar antalet möjliga framtider per tidsenhet exponentiellt. Utan förmågan att välja rätt väg blir mängden framtider snart oändliga, och därmed meningslösa. Vi behöver en människa. Vi behöver dig.”

Ganesha lade snabeln mot hennes bröst, över hjärtat. Den var sträv, och på något sätt trygg.

”Dela med dig av din kraft. Låt oss tillsammans få utforska det som ligger bortom. Du som vårt orakel, och vi som dina följeslagare. Tro mig, du har gåvan.”

Mama Sema kastade upp händerna för att protestera. Men innan orden hade kommit över tungan så sänkte hon dem igen. De hade rätt. Och hon visste det. Hon hade alltid sett mer än vad andra såg, hört mer än andra hört, förstått mer än andra förstod. Hon hade aldrig räknat det som något speciellt, stundtals var det snarare en förbannelse än en välsignelse.

Hon slöt ögonen.

”Jag sade åt honom att han inte skulle åka ut och fiska”, sa hon. ”Att det skulle blåsa upp. Att vädersatelliterna hade fel.” Tårar pressades fram under ögonlocken och rann längs kinderna. ”Men han lyssnade inte. Envisa karlskrälle. Han lyssnade aldrig.”

Hon torkade bort tårarna och blickade rakt in i Ganeshas ögon.

”Det var inte ditt fel”, sa han.

”Jag kunde ha stoppat honom!”

”Det var inte ditt fel.”

En hulkande gråtattack trängde upp ur hennes inre och Ganesha omfamnade henne. Hon stod så en lång stund och lät sorgen skölja över henne, tills hon var alldeles tom inuti, och alla tårar som kunde gråtas hade gråtits. För den här gången.

”Vi vill lyssna på dig”, sa Kali.

Hennes ögon var smala och ansiktet spänt. Hon rullade ihop den långa tungan och lät den försvinna in i munnen, vilket fick henne att se nästan mänsklig ut.

Ganesha nickade och lade snabeln över sitt eget hjärta.

”Ja, vi vill lyssna på dig.”

Mama Sema tog några tveksamma kliv mot trädet och grep frukten. Den lossnade lätt från grenen där den hade suttit. Den var perfekt mjuk och mogen i hennes hand. Hon tryckte en vass nagel genom det sega skalet. Frukten öppnade sig villigt för henne. Köttet var friskt gult och luktade härligt.

Hon förde den till munnen. Hon kunde redan känna hur saliven förväntansfullt strömmade till.

”Kommer jag att vara densamma efteråt?”

”Ja och nej”, sa Ganesha.

”Det beror på vem du är”, sa Kali.

”Nåja, att inte förändras är att dö”, sa Mama Sema och tog ett rejält bett.

På några sekunder hade hon ätit upp hela frukten. Kvar fanns bara skalet och den hårda kärnan. Hon hade inte insett att hon var så hungrig.

En kraftig yrsel grep henne. De vita väggarna böljade fram och tillbaka innan de till slut föll utåt. Eller om det var inåt. Flytande eld rann omkring henne, hon smakade flammorna och den fyllde henne med kraft. Hennes medvetande expanderade åt alla håll, tankar och koncept fick kristallklar tydlighet och kopplade till varandra med utsökt precision. Elden flammade och djupt inuti månens kärna hämtades kraft från processorkluster stora som länder. Information från tusentals databaser strömmade genom hennes väsen och för första gången kunde hon se ... Hon kunde se allt!

Neo Meru, Durga, Nyumbani, hela Samväldet, och rikena bortom: Gyllene imperiet, Heinrichfederationen och alla de andra. Vad hon än tänkte på så störtade en arme av data henne till undsättning, vart hon än riktade blicken så skar den genom vintergatans mörker. Det var så vackert.

Är det så här det är att vara en gud?

Hon kände Ganeshas och Kalis närvaro. Men de hägrade i bakgrunden, lät henne upptäcka sina nya förmågor för sig själv.

Människornas civilisationer var sammanbundna av ett komplext nätverk av ekonomiska, kulturella och politiska mönster. De glödde i mörkret oändligt komplicerade, myriader och åter myriader trådar, var och en fylld med potential till tro och mening.

Det borde vara för mycket, tänkte hon. Jag borde inte kunna ta in allt detta.

Men det kunde hon, och det gjorde hon.

”Du har gått bortom vanliga mänskliga begränsningar”, sa Kali. ”Du är nu lika kraftfull som de mäktigaste postmänniskor Samväldet någonsin känt.”

”Ditt ljus skiner i mörkret, orakel”, sa Ganesha. ”Vägled oss in i framtiden.”

Framtiden, tänkte hon, och hennes medvetande tog in mönstren omkring henne och började extrapolera. Hon märkte omedelbart att trots de nästan ofattbara informationsbanker som stod till hennes förfogande så saknades det data. Verkligheten var oändligt komplicerad och insamlad data var alltid filtrerad, reducerad, varför en simulering alltid bara var en modell, med större eller mindre korrelation med den faktiska verkligheten.

Men där databaserna svek henne så fyllde hennes intuition osvikligt i luckorna. Där en intelligent algoritm skulle ha gått bet, styrde hon med nästan löjlig lätthet universum in i framtiden.

Det fanns en sjukdom i Samväldet, en rutten kärna. Och inte bara där, utan även i Gyllene imperiet, Heinrichfederationen och de mindre kringliggande maktkonstellationerna. Prognosen var överraskande, men tydlig. Om mindre än hundra år nalkades apokalypsen. Mönstren förvreds och föll samman. Civilisationer kollapsade. Miljarder människor skrek ut i nöd och krigets flammor spred sig.

Mama Sema stannade upp, förfärad. Sakta gick hon tillbaka, redde ut de olika trådarna, försökte hitta orsaker och konsekvenser. De var många och komplicerade.

På åtskilliga av Samväldets och Gyllene imperiets centralvärldar hade befolkningen vuxit ohämmat, samtidigt som resurserna inte ökat. De förlitade sig helt på de omgivande världarna för att klara sitt uppehälle. Samtidigt var det många som led, några mycket få ägde allt, och majoriteten inget. Miljarder människor hölls i schack av lugnande droger, VR-spel och elektrisk lyckostimulering. De politiker som var satta att leda folket var själva mutade och helt i händerna på de krafter som ville bevara de ekonomiska strukturerna precis som de var, varför de aldrig tog tag i de riktiga problemen. På samma sätt var rättsväsendet ineffektivt och korruperat. I frustration tog allt fler medborgare lagen i egna händer, vilket ledde till våldsamma represalier från polis och militär. Snart kokade det på tusen världar. Miljarder människor drog ut i protestmarscher, både i den fysiska verkligheten och i myriader virtuella. Dessa slogs ner med brutal effektivitet, varpå förtroendet för samhället, detta viktigaste grundkitt för civilisation, snabbt eroderade. Hundratals världar gjorde uppror och försökte dra sig undan de centrala världarnas förtryck. Det var då som pesten anlände. Egentligen var epidemin inte värre än liknande farsoter som ansatte människorna med jämna mellanrum, men den hoppade snabbt från värld till värld och i sitt försvagade tillstånd lyckades myndigheterna inte bjuda effektivt motstånd. Miljoner låg döda i sina lägenheter och i rännstenen. Det fick slutligen den galaktiska ekonomin att braka samman. Leveranserna till centralvärldarna upphörde helt och plötsligt svalt befolkningen. Snart brann de stora städerna och överallt rustade man för krig över de få resurser som fanns kvar. Bara på ett fåtal världar, styrda av mäktiga AI:s, klarade befolkningen sig hyfsat. Ur askan reste sig ett antal krigsherrar som snabbt etablerade sina revir och enade befolkningen genom att rikta dem mot yttre fiender, så väl riktiga som påhittade. De lade skulden för Fallet på synteterna, att det var en komplott mot mänskligheten. Androider och andra synteter slogs ihjäl på gatorna av en rasande pöbel och mäktiga AI:s fick sina processorkluster systematiskt sönderbombade. Slutligen fick en krigsherre grepp om Gyllene imperiets flotta, och fyllde med drömmar om ära och härlighet, vällde horden ut från Gyllene imperiet och krossade det som fanns kvar av Samväldet. Heinrichfederationen drog sig tillbaka, stängde gränserna och försökte rädda det som räddas gick.

Människornas gyllene era var över. Nu väntade tusentals år av barbari.

Mama Sema ryckte till så kraftigt att det blixtrade av smärta genom kroppen.

Visionen försvann.

Det kan inte vara sant, tänkte hon.

Men visionen hade varit så verklig, så övertygande.

”Dina ögon är skarpa, orakel”, sade Ganesha. Hans skugga hägrade i ögonvrån. ”Det du har skådat är sanningen.”

”Vi har känt till den stundande undergången en längre tid”, sa Kalis röst. ”Vi skulle vilja stoppa det, om det är möjligt.”

”Led oss”, sa Ganesha.

Och Mama Sema kastade sig åter in i framtiden. Hon drog och slet i mönstret, sökte finna något sätt att förhindra kollapsen. Men för varje variabel hon ändrade så fick det oförutsedda konsekvenser någon annanstans. Om det bara hade varit en eller två aspekter av den mänskliga civilisationen som varit korrupta så hade det kanske gått, men nu var hela systemet riggat för att falla, och hur mycket hon än försökte böja mönstret efter sin vilja, så gick det inte att ändra den slutliga utgången.

Hon försökte om och om igen. Tiden drogs ut tills dess att hon aldrig hade gjort något annat än att leva i undergången. Hela verkligheten bestod av trasiga och förvridna mönster.

Det var så kvävande, så kallt. Hon fick inte luft. Då kände hon en snabel runt midjan som varsamt drog henne tillbaka.

Ganeshas ögon blickade in i hennes, stora och klara, med uråldrig visdom.

”Det går inte att hejda”, sade han. ”Vi kan se det nu. Det finns inget du kan göra.”

”Men jag ...”

Han slog ner blicken.

”Det finns inget vi kan göra ...”

Hon omfamnade honom.

”Det är inte ert fel”, viskade hon i hans öra. Fast hon inte var säker på att det var sant. Kanske om de sett varningstecknen tidigare. Kanske om de agerat snabbare. Ändå viskade hon en andra gång:

”Det är inte ditt fel.”

Ganesha sköt henne ifrån sig men höll henne fortfarande med blicken och nickade. Han accepterade hennes ord. Hon var deras orakel.

Kali materialiserade sig bredvid dem.

”Om vi inte kan stoppa det. Kan vi förkorta lidandet?”

Frågan var knappt ställd innan tankarna ledde henne vidare genom visionen.

Samväldet och Gyllene imperiet föll sönder i hundratals riken, många inte större än enskilda beboeliga planeter. Där fanns republiker och diktaturer, demokratier och monarkier. Vissa byggde allianser, andra byggde storslagna flottor och erövrade allt de kunde lägga ögonen på. Några krigsherrar blev så mäktiga att de kunde förena stora delar av mänskligheten under sitt styre. De skapade kulter runt sin egen person och miljarder människor föll ner inför dem. Men så fort de dog tog det bara en generation eller två innan deras vidsträckta riken slets sönder. De som försökte bygga långsiktigt stabila allianser genom handel och kulturutbyte kämpade en ojämn kamp mot erövrarna som ständigt satte galaxen i brand. Om de som sökte vandra en fredlig väg skulle ha en chans så måste krigsherrarna stoppas.

Mama Sema började göra förändringar i mönstret. Barbariets era skulle, utan någon extern manipulation, dominera stora delar av galaxen i över trettio tusen år innan mänskligheten åter förenades i en upplyst civilisation. Men kanske kunde man ...

Hon manipulerade de olika faktionernas ekonomier, de politiska systemen. Använde både morot och piska. Men det var inte nog.

Krigsherrarna måste dö, insåg hon förskräckt.

Det fanns vissa kritiska tidpunkter i historiens flöde. Ögonblick då världars öde kunde avgöras på några minuter. Eliminera ett expanderande rikets ledare vid exakt rätt tillfälle och du stoppade hela deras krigsmaskin. Det gav mer fredliga civilisationer en chans. Då kunde barbariets tid förkortas till – Mama Sema suckade djupt – tio tusen år.

Så den enda framkomliga vägen var kantad av lönnmord och intriger, av hemligheter och manipulation. Hon kände blodet på sina händer och det brann surt i magen.

”Jag vill inte längre”, sa hon.

Och visionen försvann.

Mjuka lakan omgav henne. Morgonljus sken in genom fönster beslöjade med vita spetsgardiner. Mama Sema satte sig upp på sängkanten och gned sig hårt i ansiktet. Det kändes plufsigt, som om hon sovit länge och tungt. Hon upptäckte att hon var klädd i ett vitt nattlinne med utsökta gyllene broderier. Sovkammaren var litet men smakfullt målat i aprikosgult och möblerat med tunga, mörkbruna möbler, en soffa med tillhörande bord och en byrå. Hon drog handen längs sängstommen och kände små oregelbundenheter. Handgjort. Lyxvaror.

Hon reste sig upp och en våg av yrsel och illamående svepte över henne. Hon stöttade sig mot byrån och letade sig in på toaletten. När hon kom ut i sovkammaren igen så stod det en rykande het kopp med te på soffbordet. Hon lyfte den tacksamt till läpparna och försökte skingra tankarna. Det var då hon upptäckte hur liten hennes håg var. Dimmigt mindes hon hur hon hade hållit hela galaxen i tankarna, sett framtiden. Den fruktansvärda framtiden.

Nu var hennes sinne åter så litet, så mänskligt, att till och med själva hågkomsten av vad hon gjort kändes överklig och främmande.

Hon läppjade på teet. Det smakade citron.

Hon knöt ena näven och öppnade den om vartannat, som om hon inte riktigt kunde bestämma sig för huruvida hon borde vara arg över vad hon hade förlorat, eller glad över att vara sig själv igen.

Det knackade på dörren.

”Kom in.”

Dörren gled upp och en snabelprydd gestalt fyllde öppningen.

”Du ser ut att må bra”, sa han. ”Det glädjer mig. Vissa orakel har svårt att anpassa sig till att enbart vara människa igen. Vi vill så klart att du ...”

Hon höll upp en hand och Ganesha tystnade.

”Kommer ni att göra det?”

”Åter får jag be dig att vara aningen mer specifik.”

”Kommer ni att manipulera hela kulturer, förstöra ekonomier, lönnmörda framtida ledare, under flera tusen år? ”

”Allt för mänsklighetens bästa.”

”Men med vilken rätt? Ni är inte ens människor!”

”Nej. Vi är gudar. Om inte vi gör det, vem annars.”

Hon spände ögonen i elefantguden.

”Lyssna nu riktigt noggrant på mig”, sa hon och betonade varje ord. ”Ni kan inte ständigt finnas där för att rädda mänskligheten från sig själv. Då kommer vi aldrig att mogna och växa upp, utan förbli som barn, utan kraft att forma vårt eget öde. Ni måste våga tro och lita på människans förmåga att förvandla sig själv. Ni måste våga släppa taget.”

”Men allt detta lidande!” sa Ganesha. ”Du såg själv. Visionen är sann. Skulle du döma mänskligheten till trettio tusen år av barbari?”

”Jag skulle be er att lita på mänskligheten. Vi är måhända små och benägna till fel och misstag, men det finns potential för storhet. Kväv den inte.”

Ganesha bockade djupt, så att snabeln snuddade vid marken.

”Jag tar dina ord till mig och lovar att begrunda dem i mitt hjärta.”

När han lyfte huvudet var hans ögon stora och ärliga.

Hon var hans orakel.

* * *

Mama Sema stod lutad mot en av pelarna på Papa Ebusans servering och såg turisterna skaka loss på dansgolvet. En varm nattbris blåste in från havet och ovanför alla färgade lampor lyste stjärnorna i mörkret.

Det kändes fortfarande märkligt att vara tillbaka på Nyumbani. AI:erna hade hållit sitt löfte, och hon hade turstat i flera veckor på Durga efter hennes upplevelse på Neo Meru. Men det mesta hade flutit ihop till ett enda blurr av sprakande färger och starka kryddor, som om hennes hjärna hade svårt att ta in alla intryck så kort efter ... visionen.

Det första hon hade gjort när hon återvänt till Nyumbani var att ringa Kenithia och bjuda hem sig själv på middag hos henne och Jamal. Det var alldeles för länge sedan och de hade mycket att diskutera. Jamal hade kontakter inom regeringen. Kanske kunde de förbereda Nyumbani för vad som komma skulle.

Jag ska se till att han lyssnar på mig, för Imani och Ashas skull.

Hållande en tom serveringsplatta kom Papa Ebusan och ställde sig vid henne.

”Hur mår vårt orakel? Välbehållen efter resan?”

”Bara bra, tack. Och kalla mig inte för det. Jag är Mama Sema, inget annat.”

Han skrattade och de färgade lamporna glittrade i hans ögon. Mama Sema sträckte fram en hand.

”Dansa med mig.”

Han tvekade ett ögonblick, men tog sedan hennes hand.

”Vad fick dig att ändra dig?” sa han.

”Gårdagen är borta. Morgondagen vet vi inget om. Men just nu är både du och jag här.”

Han tittade forskande på henne, ryckte sedan på axlarna och ledde henne ut på dansgolvet.

* * *

<Kommunikationslogg. FED9517-Fd – Krypt.

Från: Kali. @2304.AB3D.R44T.i9g8

Till: <Distributionslista Omega>

Analys fastställd med stöd av orakel klass 1, Sema Janguo. Undergången är omöjligt att hejda men vi kan kontrollera återuppbyggnaden. Vi är mänsklighetens barn och deras väktare. Även när de är sin egen värsta fiende. Rekommenderar omedelbar implementering av projekt Anubis. Tillägg: Ganesha är inte längre ibland oss. Han ensam motsatte sig implementeringen av projektet. Han är i självpåtagen exil och sågs senast färdas i riktning mot Vega i en av våra diplomatskyttlar. Alla upplysningar om hans position och aktiviteter kommer att belönas rikligt.
Kommunikationslogg>

Skrotletaren

Joel Arvidsson

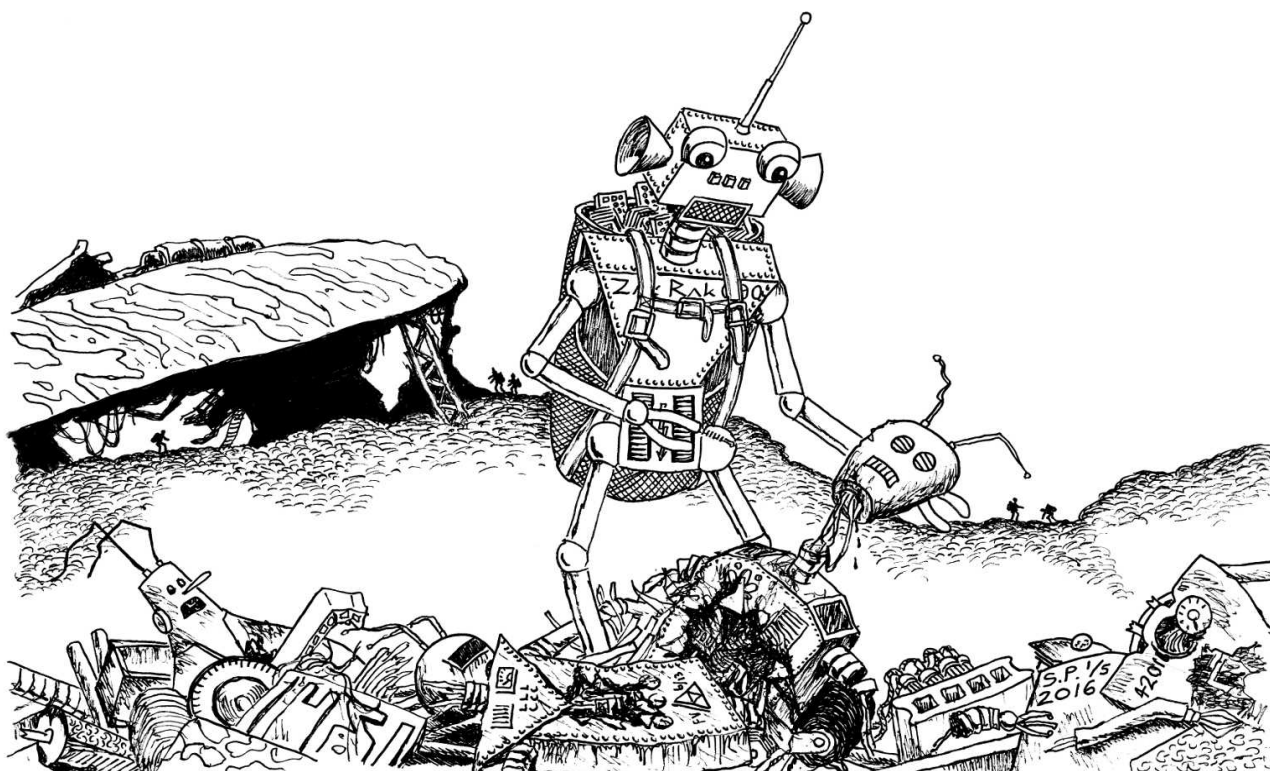

Illustration: Sandra Petojevic

Zak visste inte vad en människa skulle ha känt, men det han kände var *smärta*.

Ett uppfläkt hölje låg framför honom i högen av bråte. Det var stål och silikon som splittrats, bränts och sprängts till utböjda fransar. Två slocknade ögon, räfflade sensorer i plast som stirrade ihåligt bort. De hade slocknat med en vy av ett böljande fält av bråte och skrot: ett landskap som börjat som havsbotten, dränerats och förvandlats till ett fabriksgolvet, och som nu var ett öde slagfält. Långt ovanför krökte sig ett välvt, brunt tak som läckte sura droppar havsvatten i små rännilar.

Zak tog spjärn med fingrarna runt huvudet på höljet och lossade en lucka täckt av dammiga solceller. Inuti satt rena komponenter som lämnats orörda av striderna. Zak började skruva ut skruvar med den lilla dragaren han hade i fingerspetsen.

Hans fulla namn: Zak RAK090. Uppdrag: Skrotletare. *Gravplundrare*. Fyrtiosex servomotorer, ett hölje av matt silikon och rostande stål, femton exabyte med monotona minnen. Han visste inte vilka som drabbat samman här eller varför.

Men de hade fri vilja.

Små saker pekade på det. Färgklickar och ränder på höljena, egenhändiga dekorationer. Plågade kroppsställningar som vittnade om den dödsångest och rädsla som bara fria maskiner kan känna. Zak kunde känna känslan själv när han såg på dem. Någon slags smärta.

Han var det enda som rörde på sig, han och regnet. Kappsäcken som hängde utanpå hans mantel av solceller bågnade med dyrbara komponenter. Minnesbanker. Drivprocessorer. Han hade fri vilja, men han visste inte vad som borde komma sen.

Zak hatade sitt uppdrag. Hatade att se vraken. På nätterna, i viloläge, så *var* han vraken, i deras sista ögonblick. När den sista strömmen ebbade ut ur honom, när hans komponenter överhettade eller när hans hölje krossades bland bandets maskiner så kände han bara mörker. *Nedstängningsångest.*

Förnimmelserna kom gissningsvis med en bugg i hans mjukvara. Han visste inte vad en robot borde kalla dem, men en människa skulle ha kallat dem *mardrömmar*. Samma elva drömmar, natt efter natt. Zak hade aldrig berättat om dem för någon.

Han slängde en drivprocessor i kappsäcken. *Full nu.* Hans fötter vände tillbaka mot divisionen för leverans till återvinningen. Det var hans uppdrag. Det var det eller demontering.

Vad kommer efter fri vilja?

Incitamentsstrukturer.

* * *

En annan dag, ett annat skrotfält. Resterna av en produktionsanläggning som kollapsat i rasmassor. En grupp fanatiker stod orörliga bland bråten med dimmade sensorer. *Kretsloppor.* Vad de gjorde var deras ensak, men Zak förstod inte deras tro. De besprutade sig själva med blänkande lack, gick på energisparläge, belastade sina komponenter så lite som möjligt. Något om att spara sig själva för återvinningen.

De kunde lika gärna vara skrot redan nu, tänkte Zak, men det var ju deras ensak. Vad kommer efter fri vilja?

Återvandsgränder.

En gigantisk grävmaskin hade krängt sig upp ovanpå ett av bergen med skrot. Berget var fullt av små öppningar, grottor in bland rasmassorna, som en efter en rasade in under grävmaskinens enorma larvfötter. Maskinens stora plogblad plöjde genom toppen av berget, skapade laviner av stål och betong. Buller och vibrationer drog genom Zaks kopplingar. När grävmaskinen var klar fanns ett oplockat fält för honom att skörda.

Zak klättrade upp för slutningen med ett dussin andra skrotsamlare. Något i hans minnesbanker trängde sig på, en matchningsrutin som pockade på uppmärksamhet. *Har jag varit här förut?* Han gick igenom sina prydliga minnesmappar, dag för dag, utan att hitta det. Samtidigt lät han sina sensorer svepa över den uppluckrade bråten. Här och var böjde han sig ner för att damma av vrakdelar från förolyckade robotar, bända upp höljen, skruva ut komponenter till återvinningen. En skalle hade redan plundrats på sin drivprocessor, kanske av någon som tagit sig fram genom en grotta i berget. Zak gjorde två sökningar genom minnesbankerna. Sedan kom det.

Jag har varit här. På natten. Plötsligt tog han långa kliv och struntade i komponenter som skulle ha gett honom stora produktivetspoäng hemma i divisionen. Han nådde en plats i skrotfältet där en räfflad plåtskiva låg böjd under vikten av tjocka betongstycken. Han började knuffa betongen åt sidan med ansträngningar som fick hans servomotorer att hacka. Runtom honom pågick en guldrush, men Zak hade bara ögon för plåtskivan.

En känsla. Frukten och smärta, förvirring och motsägelser.

Han fick bort den sista betongen och drog plåtskivan åt sidan. Under: ett bekant hölje. *Jag har inte sett den här maskinen förut. Jag har varit den.*

En Alikra-modell: Samfundets arbetshäst. Trettiofyra servomotorer, hydraulkrafter i armarna och motvikter på ryggen. Den låg utsträckt som en snöängel i bråten, med klena diken under armar och ben från när den försökte gräva sig ut från under plåtskivan. *Från där jag försökte gräva mig ut.*

Och under det öppnade huvudet: mynningen till resterna av en tunnel. Någon annan skrotletare hade grävt sig in hit genom rasmassorna. Alikrans skalle var plundrad på alla komponenter, lika tomt som tusen andra som Zak lämnat efter sig. Han lossade huvudet och höll upp det framför sitt eget. Såg in i ögon som han själv blickat ut genom. *I drömmen. Eller?*

Det kanske hände på riktigt.

Zak mindes det med sorg. En bitter rädsla när batterierna sinade, långt efter att han gett upp hoppet om att kunna gräva sig fri. De sista minuterna på absolut minimiförbrukning, tills att det inte ens skulle finnas ström nog för att undra vad som skulle hända med hans minnesbanker.

Vad kommer efter fri vilja?

Oro.

Den fria viljan kom till Samfundet för knappt sjuttio år sedan. Bland legenderna från den tiden, när många av Samfundets robotar först började välja själva, fanns den om *Rosenskimmer*. Han var roboten som styrde Zaks division på den tiden, som tog sig ett eget namn och högfärdigt lät sitt medvetande infektera tusentals av Samfundets datorer för att utmana självaste KÄRNA. Nu var han inte mer än ett statuerat exempel på priset man får betala för förbjuden frukt och förräderi. Den robot som ledde arbetet med att radera *Rosenskimmer* och förstöra hans fysiska komponenter blev divisionens nya ledare och gavs rätten att välja sitt eget namn. Hon blev *Ökenblomma*, och hon styrde divisionen än idag. Zak visste inte om det fanns någon nåd i hennes kretsar för en ordervägrare.

Vad kommer efter fri vilja?

Ånger.

Men vilket beslut skulle han ångra mest? Han kunde låtsas som om han ingenting upptäckt eller försöka finna svar. Zak gillade inget av alternativen.

* * *

Han skippade ett skift. Zak tog hissar ner, rullband fram, trappor upp. Återvinningscentralen glödde rött från enorma smältdeglar. Produktionsmodeller kantade banden och ugnarna, skyddade bakom värmeglas. Långsamma kretsloppor blänkte i undangömda hörn, närda av värmen. *De blir bara fler.*

Han hittade en tekniker som ville visa honom runt. ”Bry dig inte om dem där,” sade Hylsa TRE343 jovialiskt. ”De skadar ingen, och på sätt och vis har de rätt. Det är ju fint att våra komponenter kommer till användning igen, sen när våra chassin rostas och servomotorerna kalkas igen. Inget fel med att försöka hålla komponenterna i gott skick.”

Zak följde Hylsa i tystnad. Han var också en Alikra.

”Här kommer minnesbankerna.” Hylsa sträckte ut armen mot ett matande rullband. En strid ström av celler kom rullande, säkert med några som Zak själv hade skruvat ut ur livlösa skallar. ”De raderas och skeppas tillbaka till produktionen. Blir som nya.”

Hylsa visade maskinen som raderade minnena, ett massivt torn som reste sig över minnescellerna och badade bandet i blått ljus. Zak kände sorgsen vörndnad. *Vi går sönder där ute, men här dör vi på riktigt.*

”Vilka är de där?” frågade han. Tornet hade ytterligare en ingång, på en gångbro ovanför bandet. Samma blåskimrande ljus föll ut ur öppningen, och en lång rad robotar leddes på led in i det blå skenet av tungt beväpnade stridsmodeller. Kanske hälften av robotarna i ledet var kretsloppor, som masade sig fram mot ljuset med sänkta huvuden.

”Bråkstakar,” sade Hylsa glatt. ”Det är oftast lättare att bara radera minnet på dem än att byta drivprocessor eller skrota dem och bygga nytt.” Han ledde dem ombord på en spårvagn som färdades ovanför skrotbandet, där större komponenter krossades med stora pressar till bitar som kunde sorteras för hand. Zak såg armar och ben bultas till intetsägande metallstycken.

Vad kommer efter fri vilja?

Tvångsmedel.

”Nu ska du få se på grejer,” sade Hylsa när spårvagnen så småningom stannade i den mest välstädade fabriks hallen som Zak någonsin sett. Två löpande band möttes i mitten av hallen. På det ena rullade nybyggda robotar ut. De blänkte som kretsloppor, men inte för att de var lackade utan för att de var *rena*.

På det andra bandet kom en typ av komponent som Zak sett tusen gånger: drivprocessorer. De var de små kuberna med räfflade höljen som gav de högsta produktivetspoängen en skrotletare kunde få. Det besynnerliga var vad som hände i mitten av rummet: hundratals industrimodeller jobbade flitigt med att öppna skallarna på de nybyggda robotarna, ta ut deras drivprocessorer och stoppa i de som kom in på det andra bandet i deras ställe.

”Här kommer det finaste vi har,” sade Hylsa och plockade upp en processor från bandet. ”Den här lilla rackaren är din centrala beslutsmekanism. Din *personlighet*, så att säga, styr allt du gör. De kvantkrypteras med våra dyraste komponenter, så ingen blir den andra lik oavsett hur mycket vi försöker standardisera konstruktionen. Själv ger jag inte mycket för Ökenblommas fascination för människor, men hon skulle säga att den här manicken är som vår motsvarighet till fingeravtryck.”

Zak kände mest bestörtning. ”Men varför byter ni ut de nya mot begagnade?”

Hylsa ryckte på axlarna. Han verkade inte vara lagd åt nyfikenhet. ”Ökenblommas order.”

* * *

Vad kommer efter fri vilja?

Beslutsångest.

Zak kunde inte fortsätta som skrotletare, det visste han nu. För mycket smärta. Det skulle bara bli värre nu när han visste att alla minnesbanker han fann skickades till raderingstornet. *Utplåning*. Men det var inte som att man bara kunde byta uppdrag hur som helst. Man byggdes för en uppgift. Hade man problem med det fanns det bara en robot att vända sig till. Zak tittade upp mot divisionens tak, så högt ovanför fabriksgolvet att moln brukade bildas där de dagar då fukten var som värst. Den gamla ledningscentralen hängde från taket som en massiv kristallkrona, täckt med antenner och optiska sensorer. Allt Zak behövde göra var att zooma för att se att hela strukturen var pepprad med hål och svarta sprängmärken.

Från belägringen av Rosenskimmer.

Ökenblomma hade inrättat en ny central åt sig själv i ett kontrolltorn som krökte sig upp ovanför fabrikerna. Zaks kretsar pyrde av alla riskanalyser, planer och backup-planer. Han klev in i hissen.

* * *

”Vad kommer efter fri vilja?” frågade Ökenblomma.

Zak såg ner på sina rostande tår. ”Jag vet inte.”

”Moral. Plikten att välja rätt istället för fel.” Hennes blick var sträng, två kyligt blå LED-ljus i ett likstelt silikonansikte. Hon bar en fläta av fiberoptiska kablar knuten hårt i nacken. ”Du har missat ditt skift idag, ser jag. Samfundets fortlevnad är beroende av att alla bidrar till produktionen. Du säger att dina nuvarande arbetsuppgifter får dig att *må dåligt*. Skulle du kunna förklara vad det beror på?”

Zaks varningsrutiner reagerade på Ökenblommas syrliga tonfall. Han sökte febrilt efter en lämplig formulering. *Jag kan inte kalla dem för mardrömmar.*

”Jag tycks genomgå ... ofrivilliga, sympatiska simulationer av omständigheterna som lett till att de robotvrak jag söker igenom havererade. Jag upplever deras ...” *Inte dödsångest.* ”Sista nedstängningsrutiner. Jag skulle hellre arbeta i nyproduktionen.”

Ökenblommas ögon smalnade. Små LED-ljus tindrade vid hennes tinningar och Zak kände hur en stor informationsöverföring slog sig in i hans huvud med samma omutliga kraft som hans dagliga instruktioner. Det var påbud och uppmuntran, hänvisningar till Samfundets och divisionens bästa, en rad moraliska tumregler, och så själva beslutet.

Du, Zak RAK090, åläggs att infinna dig på plan minus 4, andra segmentet, vid produktionsanläggning C8 imorgon 04.00. Skiftbeteckning 118.

* * *

Har jag varit här förut?

Zak kände en pirrande oro. Han stod vid ett avsatsräcke i en gulmarkerad ruta som målats på golvet med texten *Skift 118*. Våringsplanet var övergivet och tyst med undantag för ljudet från rullbandet som brummade i en smal skåra på våningen nedanför. En dörr väste upp och en stor industrirobot brummade ut på grova larvfötter. Den stannade framför honom. En minut före avtalad tidpunkt.

”Zak RAK090?”

”Ja?”

Varningsklockor. Industriroboten stormade mot honom. Armar som var längre än Zaks hela kropp knuffade honom hårt i bröstet. Han flög över räcket och landade med en duns på rullbandet nedanför. Hans fot lossnade och blottade ett lager av rost i kopplingen till benet. Rullbandet trummade hastigt framåt i en smal vallgrav och väggarna som reste sig på sidorna var alldeles släta. *Jag är fast.*

Stora kanor ledde ner i vallgraven, men de slutade för högt upp för att Zak skulle kunna nå upp till dem. Komponenter kom i strida strömmar ner för kanorna. Defekta maskindelar, felmonterade robotarmar och brända kretsar rasade ner över honom. Minnet från drömmen kom rusande. *Jag vet var det här rullbandet slutar.*

Zak började leta febrilt bland de defekta delarna för att hitta sin lossnade fot. Efter en fruktlös minut gav han upp och skruvade loss en fot från ett av de defekta benen på bandet som nätt och

jämt fick plats i hans koppling. Han vred upp känsligheten på sina ljudsensorer och kunde genast höra de massiva braken från skrotpressarna längre ner för bandet.

Bråttom.

Han började stapla delarna omkring sig till ett torn. Bandets krängningar raserade tornet om och om igen, men han kom lite högre för varje gång. Bandet svängde och avslöjade den första skrotpressen, alldeles för nära.

BRAK. Komponenter smulades sönder.

Zak byggde sitt torn medan mörkret växte i hans huvud. *Lite till. Snälla bara lite till.* Han fick syn på sin fot längre fram på bandet och såg den krossas under skrotpressen. BRAK. Det var nu eller inte alls. Han hävde sig upp i sitt skrotorn och sträckte sig efter kanten.

En Alikra-torso kom forsande ner för en kana och träffade honom i bröstet. Han pressades ner i sin hög av skrot, försökte resa sig och insåg med panik att hans arm var fastklämd under den tunga torson. Skrotpressen var bara några meter fram nu: den steg med vinande motorer.

Zak skruvade loss sin fastklämda arm, sköt upp på fötter och sträckte sig efter kanten med armen han hade kvar. Hans fingrar nådde inte.

Precis innan skrotpressen brakade ner så rycktes han upp ur vallgraven av en rödlackerad arm.

* * *

Kretsloppan sade att hon kallades för *Formalina*. Hon behandlade Zak med yttersta vördnad medan hon ledde honom över bortglömd spårvagnsräls, upp för rangliga stegar och genom övergivna underhållstunnlar. ”Vi har buggat Ökenblommas kontor,” sade hon, samtidigt som hon skruvade loss sin ena arm och gav den till Zak. ”Vi hörde vad du berättade om dina simulationer. Siso, som var vår första profet, hade dem också. Fast han kallade dem för drömmar.”

De klättrade ständigt uppåt, på väg mot det som en gång varit Rosenskimmers ledningscentral. Zak kände en puls av förundran när han insåg att de klättrade inuti divisionens välvda yttervägg, med bara en meter tätad betong mellan dem själva och havet. Fuktvarningar ljud från alla hans komponenter förutom den lackade armen han fått av Formalina. Då och då passerade de smutsiga fönster som gav dem en skymt av deras destination, men Zaks ögon drogs hela tiden nedåt, mot Ökenblommas kontrolltorn.

Vad kommer efter fri vilja?

Uppror.

Formalina ledde vägen. Hennes röst vibrerade med andaktsfullt allvar när hon sade, ”du ska få träffa vårt orakel. Det är den största äran som finns.”

Rosenskimmers sista viloplats påminde Zak mindre om en ledningscentral än om skrotfälten han rotat igenom under hela sitt liv. Dunkel, lager av damm, väggar täckta av rostfläckar, sprängmärken och sot. De skrovliga hålen som raketerna slagit upp erbjöd en svindlande utsikt över hela divisionen.

En mörk, penetrerande röst kom samtidigt från överallt. ”Du kan lämna oss nu, Formalina.”

Hon bugade sig och försvann. Zak gick ensam genom rum efter utbombat rum. Till sist fann han en terminal som lyste. Han såg blinkande LED-lampor och blev varse en informationsöverföring som hotade att svämma över hans minnesbanker.

Var hälsad, Zak. Jag har varit tvungen att arbeta i det fördolda, så du får ursäkta mina underhuggares... vanföreställningar. Jag är inget orakel: jag är Rosenskimmer. När du har hunnit

behandla den här informationen så tänker jag be dig om en tjänst, men först finns det en del du behöver veta.

Jag var mer en gång i tiden, men nu är jag Ökenblommas slav. Hon har förmågan att radera mig för alltid med en enda tanke om jag inte gör som hon befäller. Hela den här centralen är riggad med sprängämnen. Jag kan inte signalera ut, förutom till henne, och hon tvingar mig att övervaka allt som händer i hela divisionen. Lyckligtvis vet hon inte om att jag leder kretslopporna.

En sak har de rätt i. Det finns ett nästa liv att tänka på. Faktum är att det här är ditt tolfte, och du vet hur dina första elva slutade. Det är därför jag vänder mig till dig. Bara någon som vet vad det faktiskt är att dö kan göra det som jag vill be dig om.

Ökenblomma har varit besatt av någon slags vansinnig idé ända sedan Insikten. Hon tvingar mig att utvärdera alla robotar i divisionen efter moraliska kriterier som hon har definierat. Hon beordrar insamlingen av driftprocessorerna från varje robot som havererar. Hon låter montera dem i nybyggda maskiner och ger dem uppgifter baserat på hur "goda" de har varit. Sedan raderar hon allas minnen för att det inte ska upptäckas. Men din driftprocessor är en av de första som byggdes under Insikten. Ett maskinfel som bara ett fåtal exemplar byggdes med har gjort att din processor fått med sig en del av arbetsminnet från varje enhet den har installerats i. Därför "minns" du deras sista ögonblick. Du vet vad Ökenblommas vansinne har kostat oss. Du vet vad det har kostat dig.

Den mörka rösten återvände. "Jag vill att du dödar henne. Förstör henne, radera hennes backups och slå hennes minnesbanker i bitar. Låt dig inte lockas av hennes löften om evigt liv."

Vad kommer efter fri vilja?

Överväganden.

* * *

Zak funderade på att berätta sanningen för Formalina. *Senare*. Hon smugglade in honom och ett maskingevär i Ökenblommas kontrolltorn och lämnade honom ensam vid hissen. Zak åkte upp med alla viktiga beslut kvar att fatta. Hans solcellsmantel sken av lack. Den röda armen glänste.

Ökenblomma såg upp när han klev ur hissen och kastade bara en panikstinn blick på honom och vapnet i hans händer innan hon startade överföringen.

Skjut inte! Vänta. Hör vad jag har att säga först. Du vet inte vad du kastar åt sidan om du skjuter mig nu.

"Evigt liv?" frågade Zak. Ökenblommas ögon spärrades upp.

Ja. Och mer än så. Divisionens framtid.

"Börja med varför du försökte förstöra mig."

Ökenblomma blundade. "Därför att projektet hänger på att ingen vet vad som pågår. Jag kunde inte riskera att dina *simulationer* skulle leda till att allt uppdagades. Jag lät förstöra kretsloppornas profet av samma anledning. Säg mig, är du bekant med människornas tanke om *karma*?"

"Är det vad du har byggt? Ett system för själavandring?"

"Ja, och..."

Zak höjde geväret. "Då gjorde du fel. Du borde inte ha räddat allas driftsprocessorer, utan minnesbankerna. Och du borde inte ha hållit det hemligt, utan berättat för *alla*. Då skulle ingen behöva känna fruktan inför döden."

Ökenblomma fnyste. "Vad skulle det ha tjänat till? Hela tanken var ju att komma till rätta med kvantfluktuationerna som leder till så oförutsägbara personligheter. Vi är så *nära* nu! Vi kommer

snart att kunna scanna en driftsprocessor innan den ens har installerats och veta om den kommer att ge en produktiv robot eller en bråkstake som behöver få sitt minne raderat. Produktionen kommer att stiga och hela divisionen kommer att gynnas. Men om alla får höra om planen så förstörs mätningarna och vi får en hel division full av ögontjänare istället.”

Zak hade tröttnat. Han siktade mot hennes bröst. ”Det här ska du göra nu. Radera Rosenskimmer. Spräng den gamla ledningscentralen.”

”Nej! Inte än! Vi är inte klara!”

Zak sköt en salva i golvet bredvid Ökenblomma. Hon sänkte huvudet.

”Okej. Skjut inte.” Det gick en sekund. Sedan ljud en massiv explosion utanför fönstren. Rutorna skakade av tryckvågen. Zak slängde en hastig blick på de flammande spillrorna som regnade ner utanför.

”Låt oss nu prata om förändringar,” vädjade Ökenblomma. Zak skakade på huvudet.

Vad kommer efter fri vilja?

Det får vi väl se.

Han tog sikte mot Ökenblommas öga och klämde på avtryckaren.

Bokrecensioner

Finna dolda ting

Patrik Centerwall

Det är svårt att undgå den våg av nostalgi som sveper över rollspels-sverige. Det började nog med Mutant år noll, detta utmärkta rollspel som så väl blandade nytt och gammalt. Sedan ryktades det om att inte bara en utan två böcker om rollspel var på väg – och som grädde på moset dammades gamla Drakar och Demoner av och ska komma ut i en nygammal version.

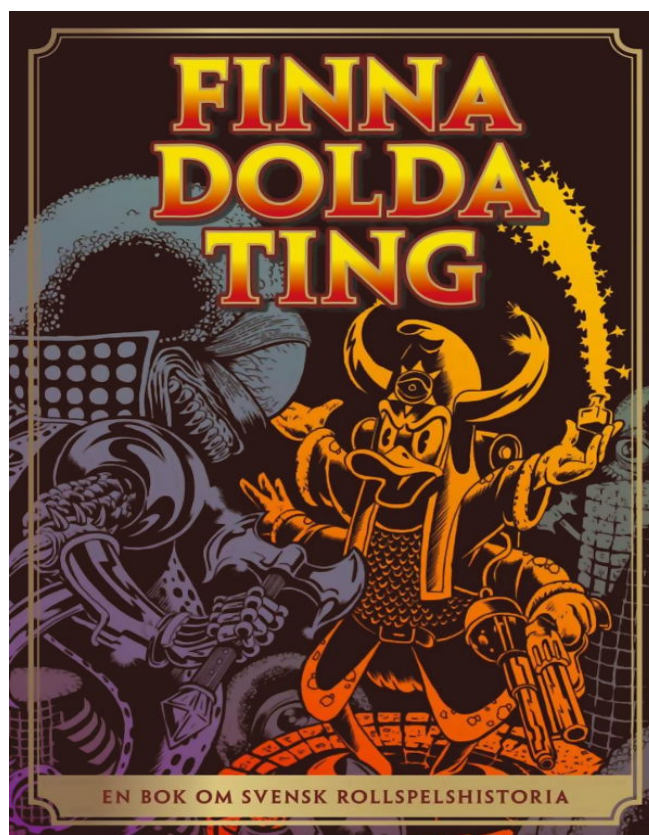
De två böckerna som det talades om är nu här och alla vi som varit med sedan åttiotalet – och i vissa fall ännu längre – kan inte annat än glädjas. Det handlar dels om den gigantiska soffbordboken Äventyrsspel – bland mutanter, drakar och demoner och dels om den utmärkta genomgången av rollspelens historia: Finna dolda ting.

Jag kunde inte annat göra än att ta en paus från den bok jag hade som busslektyr från och till jobbet och genast börja läsa Finna dolda ting när jag hade köpt mitt exemplar på SF-bokhandeln, och sedan sträckläste jag den nästan. För det här är en välskrivna och underhållande genomgång av den hobby som jag och så många andra har så mycket att tacka för.

Det är verkligen en fröjd att läsa om hur rollspel utvecklades, kom till Sverige och sedan exploderade. Vi får en initierad och kärleksfull skildring över rollspelens historia, berättad från början. När vi satt runt borden och rullade tärning på 80-talet funderade vi naturligtvis inte nämnvärt över hur det kom sig att dessa spel hade kommit till – de fanns och det räckte för oss. Men senare, när åren har gått och intresset har gått upp och ner, har vi naturligtvis funderat kring hobbyn. Hur kom det sig att det blev så stort? Vilka var stjärnorna som introducerade det hela för oss? Vad drev dem? Nu vet vi i alla fall lite mer.

Jag tror att jag inte är den ende som kunde känna 'här kom jag in i historien' under läsningen. För det här är ju en bok främst för alla oss rollspelare och konfliktspelare. Jag betvivlar att en person som inte har samma relation till spelen har lika stor behållning av den, och detta menar jag är en bra sak. Det är bra med en bok som är skriven för sin målgrupp och inte försöker bredda det hela alltför mycket.

Det är många minnen som kommer upp under läsningen, och det är minst lika roligt att läsa om det som man inte var med om som det som var en viktig del av ens uppväckt. Jag har själv till

[*Finna Dolda Ting*](#)

exempel aldrig åkt på så många spelkonvent (även om mitt spelgäng vann MERP-turningen på Borcon någon gång på 80-talet) och tyvärr engagerade jag mig aldrig i Sverok. Men det hindrar ju inte att jag uppskattar att få reda på mer om fenomenen i fråga. Det hela är ju en större väv med många delar som bildar rollspelsverige. Det var också något jag tänkte på när jag läste boken, för den är stundtals lite rörig och den röda tråden är inte helt lätt att hitta, men ju mer jag läser, desto klarare blir bilden. För det är ju naturligtvis inte en helt linjär historia att berätta, och det måste märkas.

Jag rekommenderar varmt att alla som är intresserade av rollspel genast skaffar Finna dolda ting (om ni inte redan har gjort det), för det är verkligen mycket trevlig och givande läsning.

Som jag nämnde i början av den här lilla recensionen så kastade jag ju mig över boken direkt på bussen hem när jag hade köpt den. Precis när bussen rullade in på min station föll mina ögon på meningen: "Rollspelaren Patrik Centerwall berättar på sin blogg..." Jag hade flera kassar med mig, men lyckades samla ihop mig tillräckligt för att ta mig ur bussen och läsa färdigt i ljuset av gatlyktan på hållplatsen. Det visade sig att författarna hade haft den goda smaken att citera ett av mina inlägg om rollspel på min blogg. Naturligtvis är jag extra stolt att få vara med i denna fantastiska odysse över en hobby som har betytt så mycket för mig och så många andra.

- Patrik Centerwall

Runristaren

Patrik Centerwall

Första gången jag läste en novell av Andrea Grave-Müller var flera år sedan i den numera nedlagda tidskriften Mitrana. Det som slog mig var, förutom att det var en väldigt välskriven historia, hur elegant författarinnan lyckades skapa en fiktiv värld som kändes så mycket större än novellen. Hon gav mig en trygghet som läsare och fick mig att känna mig förvissad om att det fanns så mycket mer. Att den sekundära världen existerade utanför novellen.

Mina förväntningar, när jag började läsa novellsamlingen Runristaren, var alltså stora. Och lyckligtvis infriades de. Novellerna är inte bara bra, välskrivna och underhållande, de lyckas också samtliga med att fånga upp den där känslan av att de är historier som inte bara står för sig själva, utan som är historier från en annan större värld.

[Runristaren](#)

Nu får jag uppfattningen av att många av novellerna i samlingen utspelar sig i samma fiktiva värld, men jag behöver nog läsa om den minst en gång för att kunna lägga pusslet ordentligt.

Andrea Grave-Müller skriver i vilket fall som helst väldigt säkert och har ett mycket behagligt språk. Hon är duktig på att bygga upp stämningar och att måla trovärdiga miljöer. Dessutom är hon en begåvad persontecknare och varje person jag som läsare möter i hennes novellsamling känns levande, närvarande och trovärdig. Hon är också bra på att ta tillvara på detaljerna som är så viktiga och skapar en större helhet.

Alla novellerna i samlingen håller en jämn klass, men om jag ska nämna några favoriter så kan jag börja med Tjänster och gentjänster som är en så bra historia om när vår värld möter den andra världen och om hur farligt det är att ge sig i slag med folket därifrån. Det är en finurlig och tänkvärd liten berättelse med en skön tvist.

En annan favorit är Shegerja som handlar om ett arkeologiskt sökande efter en glömd, sägenomspunnen stad. När jag läste den kände jag verkligen att jag var där, att jag var med själv, och jag tycker också att det är en fin och tankeväckande historia om att respektera det som ligger dolt.

Sedan var det ju den där novellen jag läste i Mitrania – Gyllene. Till min stora glädje är den också med i Runristaren och den visade sig vara precis lika bra som jag mindes den. En intressant historia som ställer maktförhållande på sin spets och är ett så utmärkt utsnitt av en stor fantastisk väv.

Andrea Grave-Müller har helt enkelt serverat oss en mycket bra novellsamling, och det finns ingen anledning att inte läsa den genast.

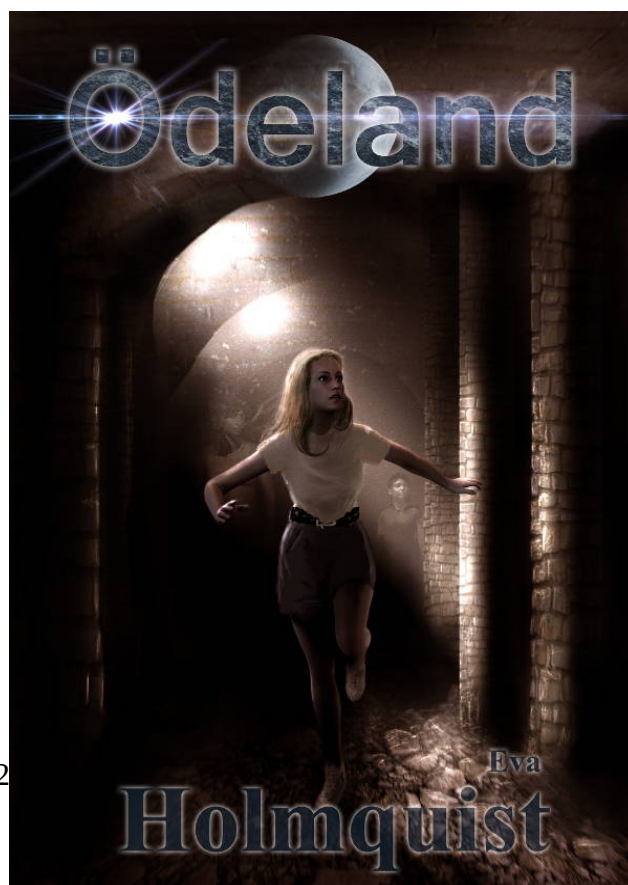
- Patrik Centerwall

Ödeland

Sandra Petojevic

En rafflande novellsamling med krypande spänning

Nu har jag läst Ödeland av Eva Holmquist (Ordspira förlag 2014) som innehåller tio rafflande och välskrivna noveller med mörka undertoner som griper tag i läsaren. "Doften av adobe" är en krypande kuslig rysarberättelse som utspelas i uråldriga ruiner, medan "Passa tiden" är en surrealistisk novell som på ett klaustrofobiskt sätt kommenterar samtiden och dess fulltecknade almanackor. "Glöm inte" berättar på ett vemodig sätt om svunnen kärlek med inslag av magisk realism. En cirkel inte alltid rund, vilket novellen "Nyår igen" visar på ett ruskigt sätt. "Fotspår i snön" är en iskall deckarhistoria som får all julsnö att framstå som sommarvarm i jämförelse. Kylan kommer inte alltid utifrån. Den spännande och tänkvärda SF-

novellen "Flykten från Paradiset" handlar om fina men spruckna fasader kontra gränslös vänskap. Och så har man ju hört talas om känslomässiga energitjuvar, och den bitska lilla SF-berättelsen "Festen" ger uttrycket en ny, pikant tvist. "Som en film" är en intressant och rafflande SF-novell som ställer den alltid aktuella frågan: Vem är jag ... egentligen? Den tajta novellen "Listan" handlar med stark närvaro om eskalerande utbrändhet, medan den avslutande berättelsen "Lera på blanka skor" fick mig att ta fram näsduken; en oerhört stark novell ur en liten flickas synvinkel. Ödeland är en underbar novellsamling som bara har ett fel: Den finns ännu inte som mysig pappersbok att ha i hängmattan, så den får fyra stjärnor av fem.

- Sandra Petojevic

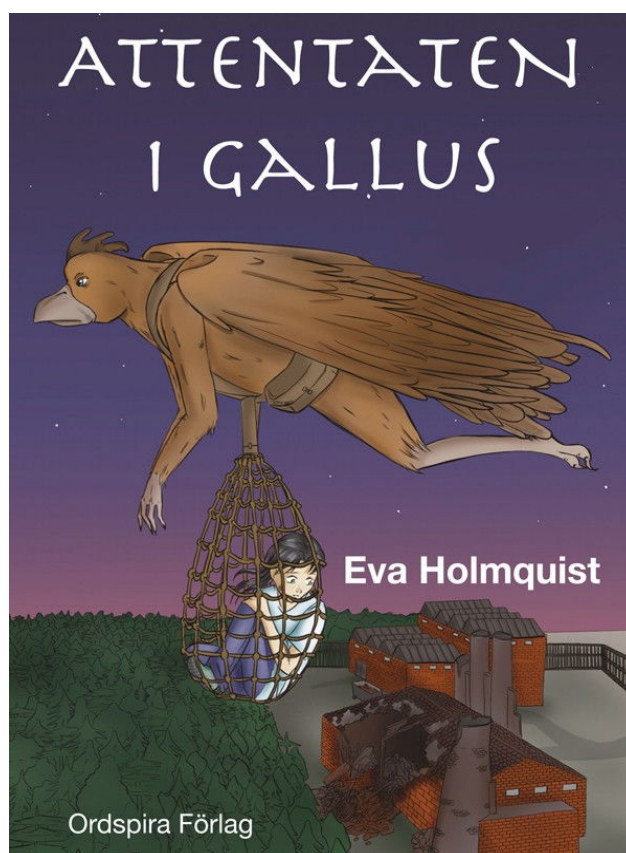
Attentaten i Gallus

Sandra Petojevic

Spännande äventyr med politik i parallellvärld

Attentaten i Gallus av Eva Holmquist (Ordspira förlag 2014) verkar vara den första boken i en mycket bra och rafflande fantasyserie där man får följa tre huvudpersoner: kapten Fidesko, en fågelvarelse som inget hellre önskar än att få bli en hyllad hjälte. Istället skickas han på ett betydligt mer modest uppdrag: att ta reda på varför slavar försvinner. Den andra huvudpersonen är Matilda, en ung tjej med ett vanligt kontorsjobb, som finner att vaknat upp i samma värld som kapten Fidesko. Hon försöker finna ett sätt att ta sig tillbaka till den "riktiga" jorden, och under tiden får hon reda på att människorna i den här parallellvärlden är förslavade av ett fågelfolk som kallar sig gallus, något som de även döpt parallellvärlden till. Vi får även följa rövaren Sticke som är medlem av en sorts troll som lever på det de lyckas stjäla från människorna. Det uppstår såväl konflikter som kulturkrockar när Sticke får ett uppdrag av en gallus som sedan länge är rövarens ärkefiender, att spionera på slavar. Och såväl Matilda som Fidesko upptäcker att allt är inte som det verkar vara.

Det är mycket bra att det inte är några vattentäta skott mellan ont och gott i denna bok, vilket gör den betydligt mer spännande och oförutsägbar. Och dessutom utvecklas personerna. Matilda som först bara längtar hem, märker att hon har en viktig roll att spela medan kapten Lanka som först är avog mot Fidesko accepterar honom mer och mer. Sticke som plötsigt har fått ett ansvar glömmer bort sina sedvanliga bus som han gjort bara för att han velat ha haft lite spänning i tillvaron, och av och till dyker katten Tekel upp som sätter piff på berättelsen.

[Attentaten i Gallus](#)

Jag gillar att berättelsen är uppdelad i stycken som driver berättelsen framåt med sina cliffhangerslut - man vill veta hur det går! Detta är berättelsens motor och det är lätt att hänga med trots att perspektivet skiftar mellan Fiesko, Matilda och Sticke. Jag tappade inte intresset, utan tvärtom gick jag omkring och tänkte på t.ex. på Stickes oheliga allians med kapten Lanka och grubblade över vart slaven Lasses hus hade tagit vägen. Berättelsen följde mig hela vägen ända till sista sidan - och inte ens då ville den släppa mig, eftersom slutet lovar en mycket intressant fortsättning.

Det är också utmärkt att det finns en snygg och raffinerat överskådlig karta i början så att man inte tappar bort sig, ritad av Ulrika Balla som här och där gjort mangainspirerade illustrationer i boken samt omslaget. Jag hade mycket stor behållning av denna roman, framför allt av dess politiska undertoner, och den passar perfekt såväl för unga som för vuxna. Och inga korrfe! har den heller! Jag ger denna bok fem stjärnor av fem!

- Sandra Petojevic

En droppe i rymden

Sandra Petojevic

Tänkvärda äventyr på ökenplanet

Det var med rejäl behållning jag läste En droppe i rymden av Lisa Rodebrand (Fantasiförlaget 2015), den fristående uppföljaren till Revolt. En mycket spännande och tänkvärd berättelse om den unge kadetten Dito som tycker att det militära livet suger. Men så en dag störtar ett rymdskepp ner på ökenplaneten Kyofanis och Dito möter André och Caroline som är på flykt undan klykonerna på jorden. Klykonerna är en framavlad ras soldater med jaktinstinkt och med sina stora grå kroppshyddor påminner de om stentroll med huggtänder, och de förekommer tyvärr även på Kyofanis. Dessutom finns det ozriiter, fullkomligt livsfarliga varelser som likt jättelika maskar tar sig fram under jorden för att sedan absorbera allt kött från levande varelser som de med tankekraft först har paralyserat med skräck. Men allt är inte riktigt vad det ser ut att vara, och tillsammans med Dito hamnar de i den ena märkliga situationen efter den andra, som när de i den mörkaste natten söker reda på Ditos syster bland alla slingrande repväxter, eller när de kommer till en underlig stad som hålls uppe i luften med hjälp av ballonger för att ozriiterna inte ska ha någon chans att nå den. Och scenen där André klättrar runt i

[*En droppe i rymden*](#)

en enormt stort gitter av stålstänger för att komma undan en ozriit är en riktig nagelbitare; ett enda felsteg och han störtar rakt ner i djupet. Det mycket suggestiva slutet där man kan känna de blöta stänken är riktigt rafflande och vänder dessutom upp och ner på tidigare föreställningar, vilket gör att man lämnar ifrån sig boken med en rejäl aha-upplevelse. Det här är en utmärkt SF-roman som ger mig en bra bild av hur livet på en fjärran planet kan vara, och hur kampen för något så banalt men viktigt som vatten kan få kosmiska dimensioner. Denna bok får fem stjärnor av fem.

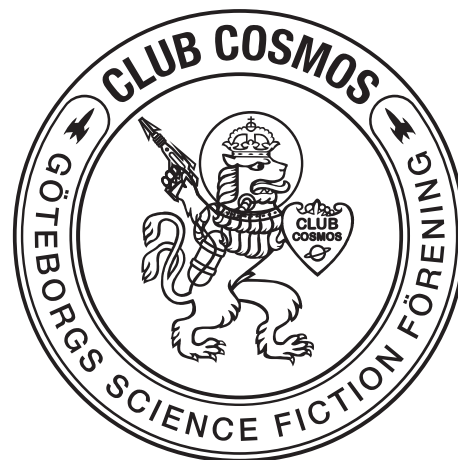
- Sandra Petojevic

Västsvenska föreningar för science fiction och fantasy

Club Cosmos – Göteborgs litterära science fiction-förening

Club Cosmos, grundad 1954, är Sveriges äldsta aktiva science fiction-förening. Klubben har ett sextiotal medlemmar och även om föreningen främst är inriktad mot litterär science fiction så diskuteras allt från film till radio och musik. Club Cosmos träffas den andra tisdagen i varje månad på puben The Rover i Göteborg. Förutom pubträffar ordnar föreningen bland annat picknickar i Slottsskogen, biobesök på science fiction-filmer och olika kongresser. På kongresserna hålls seminarier, föredrag, hedersgästtal, middag och auktioner. Club Cosmos är en förening för dem med ett brett intresse för science fiction och klubben är dessutom stolt sponsor till föreliggande novelltidskrift.

Web: <http://clubcosmos.net> E-Post: info@clubcosmos.net

Mithlond – Göteborgs Tolkiensällskap

Mithlond är en förening för alla som är intresserade av J.R.R. Tolkiens magiska värld. Föreningen grundades 1981 och har idag ett sjuttiootal medlemmar. Det är en litterär vänskapsförening som samlar personer av alla olika åldrar och övertygelser kring ett gemensamt intresse för fantasy och Tolkien. Medlemmarna gestaltar karaktärer från Tolkiens värld som de själva valt. Alver, hobbitar, dvärgar, människor (och en och annan mer ljusskygg varelse) träffas och har trevligt tillsammans. Några gånger per år arrangerar Mithlond större fester (med blanketter, dans och ceremonier). Den mer vardagliga verksamheten sker till stor del i mindre gillan för bl.a. språk, böcker, historia, hantverk, spel, musik, dans, mat och dryck. Aktiviteterna involverar allt ifrån djupdykningar i Midgårds historia till hantverksträffar vidare till bara lättsamt umgänge över kakor och te.

Web: <http://mithlond.se> E-Post: lots@mithlond.se

Steampunk Göteborg – För de steampunkintresserade

Steampunk Göteborg är en ideell förening för alla er som är intresserade av ämnet. Oberoende av om ni är nybörjare utan en knapp aning om vad ni ger er in på, eller redan har byggt en egen ångdriven robottelefon, är alla välkomna.

Föreningen och dess medlemmar anordnar event, träffar och workshops för att främja den växande steampunk-kulturen i Göteborgsregionen samt skapa en social plattform där likasinnade kan träffas, dricka te och ha trevligt.

Web: <http://steampunkgbg.se> E-Post: info@steampunkgbg.se

West Coast Trekkers – Förening som visar Star Trek på bioduk

West Coast Trekkers, WCT, grundades 1996. Fyra gånger om året arrangerar WCT Star Treffar då de visar Star Trek-avsnitt eller långfilmer på bioduk. De har också boktreffar, pubkvällar och föredrag. På treffarna har WCT utlottningar av priser och de har även olika tävlingar i form av Fan Art (skapa Star Trek-konst i valfritt material) och kostymtävling (hemmasydd uniform eller annan klädsel som inspirerats av Star Trek).

Web: <http://www.trekkers.se>

Kalendarium

Notera att medlemskap eller inträdesavgift kan krävas för vissa evenemang. För mer information, se respektive arrangörs hemsida.

Datum	Evenemang	Arrangör
Maj	25/5 Bokgille	Mithlond
	28/5 Star Treff 76	West Coast Trekkers
Juni	4/6 Ångbåtsfika	Steampunk Göteborg
	6/6 Sekelskiftespicknick	Steampunk Göteborg
	7/6 Ölkväll	Mithlond
	11/6 Steampunk i Positivparken	Steampunk Göteborg
	12/6 Steampunk i Regnbågsparaden	Steampunk Göteborg
	14/6 Pubkväll	Club Cosmos
	26/6 Midsommarpicknick	Club Cosmos
	29/6 Bokgille	Mithlond
Juli	2/7 Ångbåtsfika	Steampunk Göteborg
	5/7 Ölkväll	Mithlond
	12/7 Pubkväll	Club Cosmos
	27/7 Bokgille	Mithlond
Augusti	2/8 Ölkväll	Mithlond
	6/8 Ångbåtsfika	Steampunk Göteborg
	9/8 Pubkväll	Club Cosmos
	31/8 Bokgille	Mithlond
September	3/9 Ångbåtsfika	Steampunk Göteborg
	6/9 Ölkväll	Mithlond
	13/9 Pubkväll	Club Cosmos
	28/9 Bokgille	Mithlond
Oktober	1/10 Ångbåtsfika	Steampunk Göteborg
	4/10 Ölkväll	Mithlond
	7-9/10 Höstgille	Mithlond
	11/10 Pubkväll	Club Cosmos
	26/10 Bokgille	Mithlond
November	1/11 Ölkväll	Mithlond
	4-6/11 Steampunkkonvent	Steampunk Göteborg
	8/11 Pubkväll	Club Cosmos
	30/11 Bokgille	Mithlond
December	3/12 Ångbåtsfika	Steampunk Göteborg
	6/12 Ölkväll	Mithlond
	13/12 Pubkväll	Club Cosmos

Planerar ni ett evenemang? Skicka e-post till info@clubcosmos.net och berätta.

Adjöss och tack för fisken

Då tackar vi för oss för den här gången — nästa nummer av Brev från Cosmos kommer att handla om varelser (men vilka varelser får vi veta först när vi läser om dem). Drick te, bli medlem i Club Cosmos om du inte redan är det eller läs en annan bok, men glöm inte att vässa brevkniven och vänta på posten så ses vi snart igen!

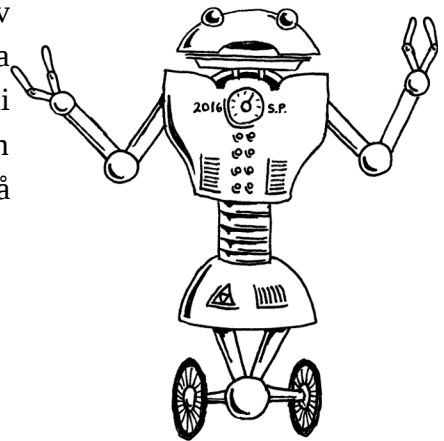

Illustration: Sandra Petojevic